

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ 2013

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

Kannen kuva: Peter Geddan harvinainen merikartasto *General hydrographiskt chartbook öfver Östersjön* on vuodelta 1695. Kartasto merkitsi suurta harppausta Itämeren kartoituksessa ja sen kartoista tuli pitkäksi aikaa muiden kartografien julkaisemien Itämeren karttojen malli. Geddan kartastossa on neljä Suomen vesiä kuvaavaa karttaa kuten oheinen Suomenlahden komea kuvaus. Kartussissa kuvataan tuon ajan tärkeitä vientiartikkeleitamme turkiksia ja nahkoja. Takakannessa Pohjanlahden kartta.

RALINO TRÄSKELIN

Laivan kannella. Tall Ships Races -tapahtuma kokosi suuret purjelaivat Helsinkiin heinäkuussa 2013. Kuva: Max Edin.

MAX EDIN

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN VUOSIKERTOMUS 2013 JA TOIMINNAN KUVAUS

Toimitus: John Nurmisen Säätiö
Graafinen suunnittelu ja taitto: Tommi Jokivaara
Painopaikka: Edita Prima
Nordic Morning on tukenut John Nurmisen Säätiön toimintaa painamalla tämän vuosikertomuksen.
Kuvat: John Nurmisen Säätiön kokoelmat

MERIKULTTUURIA JA ITÄMEREN SUOJELUA

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ on perustettu vuonna 1992 Juha Nurmisen aloitteesta vaalimaan suomalaisen merenkulun ja merihistorian kulttuuriperintöä. John Nurmisen Säätiön kulttuuritoiminta on keskittynyt merenkulun, löytöretkeilyn ja kartografian historiaan, ja näiden tunnetuksi tekemiseen. Säätiö kustantaa näihin aiheisiin liittyvää tietokirjallisuutta ja lainaa aineistoaan näyttelyihin. Säätiö ei jaa apurahoja, mutta tukee harkintansa mukaan pienimuotoisia merihistoriallisia hankkeita.

Osa säätiön kokoelmista on esillä Helsingin Länsi-Pasilassa sijaitsevassa Huolintatalossa. Kokoelmat koostuvat meritaiteesta, antiikkikartoista ja merenkulkuun liittyvästä esineistöstä. Säätiön tarkoitus on avata ja tehdä tutuksi Itämeren merkittävää kulttuuriperintöä paitsi asiantuntijoille myös suurelle yleisölle.

Merikulttuurin toimintalinja rahoitetaan mahdollisilla pääsylippituloilla ja avustuksilla sekä säätiön sijoitustoiminnan tuotoilla.

Säätiö laajensi toimintaansa ympäristönsuojeluun vuonna 2004 Juha Nurmisen lahjoittaman alkupääoman turvin. Tällöin säätiö käynnisti toisena toimintalinjanaan Puhdas Itämeri -hankkeet. Hankkeiden tavoite on vähentää Itämeren rehevöitymistä sekä pienentää Suomenlahdella tapahtuvan öljy-onnettomuuden riskiä.

www.johnnurmisenfaatio.fi

John Nurmisen Säätiön Puhdas Itämeri -hankkeet parantavat Itämeren tilaa. Itämeren vakavin ongelma on rehevöityminen, jonka näkyvin oire on jokakesäiset sinileväkukinnat. Tehokkain tapa vähentää rehevöitymistä on mereen päätyvän fosforikuorman leikkaaminen. Säätiön rehevöitymishankkeiden tavoite on 2 500 tonnin vähennys meren vuotuisessa fosforikuormassa, mikä vastaa kuudesosaa Itämeren suojelukomission HELCOMin määrittelemästä vähennystavoitteesta. Säätiöllä on hankkeita koko Itämeren valuma-alueella, mm. Venäjällä, Valko-Venäjällä ja Puolassa.

Säätiön käynnistämässä Tankkeriturva-hankkeessa kehitetty ENSI®-navigointipalvelu on tutkimuksen mukaan kustannustehokkain tapa pienentää öljy-onnettomuuksien riskiä Suomenlahdella. Palvelu siirtyi Liikenneviraston omistukseen vuonna 2013, mutta säätiö avustaa edelleen palvelun käyttöönotossa. Säätiön on tarkoitus irrottautua hankkeesta siinä vaiheessa, kun on olemassa mekanismi, joka varmistaa ENSI-palvelun käyttöönoton Suomenlahdella liikkuvilla tankkereilla.

Säätiön Puhdas Itämeri -toiminta rahoitetaan yksityisin lahjoitusvaroin sekä julkisella rahoituksella.

www.puhdasitameri.fi

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

PUHDAS ITÄMERI JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

SISÄLLYSLUETTELO

Hallituksen puheenjohtajan tervehdys	4
Asiamiehen alkusanat	6
Vuoden 2013 päätapahtumat	8
John Nurmisen Säätiön hallitus ja neuvonantajaryhmät vuonna 2013	10
Uusia nimiä vuonna 2014	11
John Nurmisen Säätiön organisaatio	12
MERIKULTTUURI	
Kokoelmat, näyttely- ja julkaisutoiminta	14
Merikulttuuri vuonna 2013	20
Kulttuuriteknologiahanke	26
PUHDAS ITÄMERI -HANKKEET	
Tavoitteet ja toimintaperiaatteet	29
Rehevöitymishankkeet	30
Tankkeriturva-hanke	44
Ympäristökasvatus ja vaikuttaminen	50
Puhdas Itämeri -konsertti	52
Horisontti-kampanja	56
VARAINHANKINTA JA TUKIJAT	
Puhdas Itämeri -hankkeiden varainhankinta ja tukijat	58
Club Itämeri 2013	64
TILINPÄÄTÖS 2013	
Säätiön toiminnan rahoitus ja kulut	66
Tuloslaskelma	67
Tase	69
Liitetiedot	71
Ote John Nurmisen Säätiön säännöistä	78
Yhteystiedot	79
John Nurmisen Säätiön vuosikertomuksen ekologinen jälki	80

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Juha Nurminen
Hallituksen puheenjohtaja
John Numisen Säätiö

MAX EDIN

VUOSI 2014 sai lentävän lähdön Annamari Arrakoski-Engardtint aloitettua säätiön uutena asiamiehenä tammikuussa. Tätä ennen kaksi vuotta säätiön hallituksessa istunut Annamari on jatkanut saumattomasti ja suunnattomalla energialla pitkäaikaisen asiamiehenme Erik Båskin työtä tämän siirryttyä uusiin tehtäviin Alfred Kordelinin säätiöön.

John Nurmisen Säätiö on strategisessa taitekohdassa. Säätiön merikulttuuripuolella olemme kasvaneet täysi-ikäiseksi. Hallituksen kokouksissa pohdimme käsillä olevien päätösten lisäksi, mitä säätiö tekee merikulttuurin vaalimiseksi vuonna 2020. Sisällössä ja ideoissa vallitsee suorastaan runsaudenpula, ja on tehtävä valintoja ja linjauksia samalla kun vahvistetaan säätiön operatiivista joukkuetta. Siksi on hienoa saada kustannus- ja kulttuurialan ammattilainen johdattelemaan tätä muutosta.

Puhdas Itämeri -hankkeissa voimme olla tyytyväisiä tähänastisiin saavutuksiimme. Toimimme Suomenlahden tilan parantamiseksi kantavat jo hedelmää, ja olemme tästä saaneet laajaa kiitosta. Valko-Venäjällä teimme historiaa yhdessä Brestin vesilaitoksen kanssa, kun se ensimmäisenä valkovenäläisenä vesilaitoksena otti käyttöönsä kemiallisen fosforinpoiston. Myös haasteita ja viivästyksiä on tullut eteemme. Suomenlahti 2014 -teemavuosi alkoi kuitenkin lupaavasti, kun johtajavaihdosten ja puutteellisen infrastruktuurin takia lähes seisoksissa ollut Viipurin-hankkeemme nytkähti eteenpäin. Erityisen tärkeänä pidän sitä, että teemavuoden järjestäjät ovat vuoden päätteeksi luvanneet linjata tärkeimmät konkreettiset toimenpiteet Suomenlahden kestäväen käytön turvaamiseksi.

Toki on myös tarpeen pysähtyä juhlistamaan saavutuksia arkisen aherruksen lomassa. Vuoteen 2013

mahtuikin ainutlaatuisia sykähdettäviä tilaisuuksia, joissa kulttuurin avulla kiinnitettiin huomio Itämeren suojeluun: näistä esimerkkinä Valeri Gergijevin johtama konsertti Musiikkitalossa ja Jätkäsaarenlaituriin rakentuvan *Horisontti*-taideteoksen luovutus Helsingin kaupungille. Merikulttuurin puolelta erityisen mieleenpainuva oli se heinäkuinen ilta, jolloin kansainvälisen karttahistorian konferenssin vieraat kokoontuivat Huolintataloon säätiön tiloihin tutustumaan maailmankartan historiaan. Näin virittelimme jo tunnelmaa vuonna 2015 säätiön kustantamana ilmestyvälle maailmankartan kulttuurihistoriaa käsittelevälle suurteokselle, joka julkaistaan sekä suomeksi että englanniksi. Tätä ennen ehtii kuitenkin ilmestyä vielä useampikin hienolla tavalla merellisen kulttuurin rikkautta esittelevä teos.

Suurenmoinen, konkreettinen esimerkki yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyöstä on säätiön vuonna 2008 käynnistämä ja johtama Tankkeriturva-hanke. Vaikka jouduimme tinkimään alkuperäisestä aikataulustamme saada hanke maaliin vuoden 2013 lopussa, on palvelun muiden maiden viranomaisilta ja monilta varustamoilta saama vastaanotto jo nyt hienolla tavalla todistanut, että yhteisvoimin on onnistuttu kehittämään todellinen menestystuote. Samalla Tankkeriturva-hanke näyttää toteen, miten laajasti Suomessa löytyy tahtoa – ja myös aikaa ja rahaa – Itämeren suojeluun.

Rehevöitymishankkeissa ulotamme aikahorisontin jo vuoden 2020 tuntumaan. Työmme ravinnepäästöjen leikkaamiseksi jatkuu ja painopiste säilyy Venäjällä, Valko-Venäjällä sekä Puolassa. Jätevedenpuhdistamoilla tehtävän työn lisäksi olemme rehevöitymishankkeita johtavan Marjukka Porvarin aloitteesta ja

johdolla kartoittaneet mahdollisuuksia kantaa korottemme kekon myös uudentyyppisissä hankkeissa. Myös näissä pätee Itämeren suojelutoimintaa ohjaavat periaatteemme: kustannustehokkuus, mitattavuus, tuloksellisuus ja rajat ylittävä yhteistyö.

Kiitän kaikkia säätiön yhteistyökumppaneita hyvästä yhteistyöstä. Oman osuutemme Tankkeriturva-hankkeessa ollessa loppusuoralla esitän erityisen lämpimät kiitokset kaikille Tankkeriturva-hankkeessa mukana olleille, niin yrityksille kuin yksityishenkilöillekin. Säätiön Tankkeriturva-hankkeen esiselvitykseen vuoden työpanoksen lahjoittanut ja sittemmin projektinjohdosta vastannut Pekka Laaksonen ansaitsee paitsi kiitoksen myös raikuvat aplodit työstään. Lämmin kiitokseni säätiön hallituksen jäsenille, niin uusille kuin hallituksen viime vuonna jättäneillekin, heidän aktiivisesta panoksestaan säätiön kehittämiseksi. Kiitokseni myös säätiötä tuloksettaasti pitkään johdattaneelle Erik Båskille hänen upeasta panoksestaan säätiön hyväksi – sekä jo hienoon vauhtiin päässeelle uudelle asiamiehelle Annamari Arrakoski-Engardtille.

Työmme merikulttuurin vaalimiseksi ja Itämeren pelastamiseksi jatkuu.

Helsingissä, huhtikuussa 2013

Juha Nurminen
Hallituksen puheenjohtaja
John Nurmisen Säätiö

ASIAMIEHEN ALKUSANAT

Annamari Arrakoski-Engardt
Asiamies
John Numisen Säätiö

RAHATILAILIEN

VUOSI 2014 alkoi toisenlaisissa merkeissä kuin ennalta olisin osannut aavistaa. Kahden vuoden hallitus-työskentelyn jälkeen minulle tarjottiin mahdollisuus siirtyä tämän aktiivisen ja tavoitteellisen säätiön operatiiviseen johtoon eli asiamieheksi. Olin nauttinut jo keskusteluista kollegoideni kanssa hallituksessa ja siitä tarmosta, jolla päätöksentekoa ohjattiin ja siitä päättäväisyydestä, jolla päätösehdotuksia hallitukselle tuotiin. John Nurmisen Säätiö on mielenkiintoinen työpaikkana ja säätiönä, sillä se on toisaalta merikult-

tuurin ylläpitäjänä loistavien tietokirjojen kustantaja ja toisaalta aikaansaava Itämeren suojelija. Näiden kahden toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen on minulle mieluinen ja inspiroiva tehtävä.

Edellisten vuosien tapaan olemme paketoineet yksiin kansiin vuosikertomuksen vuoden 2013 tilinpäätöksineen ja toiminnan kuvauksen huhtikuulle 2014 saakka. Jatkuva pyrkimyksemme parantaa raportointia noteerattiin, kun viime vuonna vuosikertomuksemme voitti PwC:n Avoin raportti -kilpailun suurten yhdistysten ja säätiöiden sarjan.

John Nurmisen Säätiössä on jo hyvän aikaa pohdittu sitä, miten merellinen kulttuuriperintö voitaisiin tuoda laajan yleisön ulottuville myös uusien kanavien kautta. Vuonna 2013 käynnistimme kulttuuriteknologiahankkeen, jossa luodaan mobiilikäyttäjille suunnattu palvelu. Hanke ei olisi edennyt pilottivaiheeseen ilman John Nurmisen Säätiön merikulttuurin ohjausryhmän merkittävää panosta. Digimaailman lainalaisuuksia kuunnellen ymmärrämme, että kerralla ei valmista tule. Odotammekin mielenkiinnolla kesän 2014 pilottikäyttäjien palautetta.

Raoul Johnsonin ja Ilkka Malmbergin erinomainen *Kaubia Oolannin sota* oli arvostelumenestys ja keväällä 2014 ajankohtaisempi kuin kukaan meistä olisi osannut kirjaa tehdessä aavistaa. Alpo Tuurnalan *Luotsisaa-ren historian* menekki osoittaa, miten kaunis teos ja luotsityötä arvostava yleisö ovat löytäneet toisensa. Joulukuussa 2013 säätiö osti kokoelmiinsa harvinaisen Peter Geddan meriatlaksen, joka on ensimmäinen ruotsalainen merikartasto vuodelta 1695. Kotkan merikeskus Vellamon näyttelyssä oli puolestaan lainasa 19 säätiön omistamaa Adolf Bock maalausta.

PRESTO-hanke Valko-Venäjällä eteni vuoden 2013 aikana aikataulussaan ja hankkeeseen kuuluvien viimeistenkin vesilaitosten fosforinpoisto saadaan

käyntiin sovitusti tänä vuonna. Viipurin ja Hatsinan jätevedenpuhdistamoilla tehostettu fosforinpoisto aiotaan ottaa käyttöön loppuun mennessä. Käynnissä olevien hankkeiden lisäksi säätiö kartoittaa jatkuvasti uusia hankkeita Itämeren pelastamiseksi.

Tankkeriturva-hanke, jossa on luotu ENSI-navigointipalvelu, on luovutettu Liikennevirastolle. Säätiö on koordinoanut käyttöönottoa Suomenlahdella liikennöivillä tankkereilla yhteistyössä Liikenneviraston kanssa. ENSI-palvelun on tutkitusti todettu kustannustehokkaimmaksi tavaksi vähentää öljyonnettomuuden riskiä Suomenlahdella. Hanke on ollut sekä tulokseltaan että projektina merkityksellinen; onhan siinä tavoitteellisesti yhdistynyt julkinen ja yksityinen tapa toimia, ajatella ja rahoittaa.

Säätiön merikulttuurin kulujäämä oli 85 337 euroa vuonna 2013, mikä heijastelee kulttuurikentän haasteita. Vuosi 2013 oli sen sijaan erinomainen sijoitusvuosi ja säätiön sijoitustoiminnan tulos oli 465 833 euroa. Lahjoitusvaroin ja julkisella rahoituksella rahoitettavat Puhdas Itämeri -hankkeet käsitellään erillisinä säätiön kirjanpidossa. Näin varmistetaan että lahjoituksia käytetään vain Puhdas Itämeri -hankkeisiin. Toisaalta säätiö sitoutuu ainoastaan hankkeisiin, joihin rahoitus voidaan osoittaa. Suomen ympäristökeskuksen mukaan Suomenlahden vuosittainen fosforikuormitus on vähentynyt jopa 60 prosentilla. Tuloksia siis näkyy, mutta urakkamme ei ole vielä valmis.

Pitkäjänteinen ja tehokas Itämeren suojelu tarvitsee onnistunutta varainhankintaa. Vuonna 2013 Puhdas Itämeri -hankkeiden varainhankinta toi noin 1,3 miljoonaa euroa. Viime vuosi oli varainhankinnan kannalta poikkeuksellinen, sillä säätiö järjesti Puhdas Itämeri -konsertin Musiikkitalossa ja käynnisti *Horisontti*-kampanjan yhdessä Itämerihaasteen kanssa. Molemmat tapahtuma toivat runsaasti myön-

teistä julkisuutta ja kasvattivat yksityistukijoiden määrää. Tässä auttoi myös Sanoman loppuvuonna 2012 tekemä panostus säätiön markkinointiviestintään, minkä avulla rakensimme vuoden 2013 medianäkyvyyden. Toisaalta nämä kampanjat vaativat enemmän henkilöresursseja kuin säätiön muu varainhankinta ja näin ollen kulut nousivat poikkeuksellisen korkeiksi.

Varainhankinnassa on kova kilpailu; me tarvitsemme jatkuvuutta pitkien Itämeri-hankkeiden loppuunsaattamiseksi ja siksi sekä yrityksiltä että yksityisiltä tulleet lahjoitukset ovat meille tärkeitä. Vuoden 2014 alusta meillä on ensimmäistä kertaa kokopäiväinen työntekijä varainhankinnassa.

Säätiö on saanut kullannarvoista apua monilta asiantuntijoilta, jotka ovat osallistuneet hankkeisiimme tai niiden valmisteluun pro bono. Olemme esimerkiksi saaneet lahjoituksena tämän vuosikertomuksen ja Puhdas Itämeri -materiaalien painotyöt Nordic Morning -konserniin kuuluvalta Edita Primalta. Nämä tuet eivät näy taseessa mutta lopputuloksessa sitäkin selvemmin.

Tavoitteena on Puhdas Itämeri ja laadukas työ merikulttuurin saralla. Kiitän säätiön innostunutta ja ansioitunutta tiimiä, joka on vauhdilla ottanut minut joukkoonsa. Säätiön tukijoita ja yhteistyökumppaneita haluan kiittää erittäin merkityksellisestä panoksestanne.

Helsingissä, huhtikuussa 2014

Annamari Arrakoski-Engardt
Asiamies
John Nurmisen Säätiö

VUODEN 2013 PÄÄTAPAHTUMAT

MERIKULTTUURI

NÄYTTELYTOIMINTA

Kotkan merikeskus Vellamossa järjestetyssä näyttelyssä *Adolf Bock – merimaalari* 15.2.–2.6.2013 oli lainassa 19 säätiön omistamaa Adolf Bockin maalauksia. Adolf Bockin maalaukset, sekä kaksi muuta meriaiheista teosta olivat näytteillä Vaasan Tikanon taidemuseon näyttelyssä *Adolf Bock ja meritaide* 9.6.–13.10.2013.

Kansallismuseon suurnäyttelyssä *Avartuva maailma – Kartta-aarteita A.E.Nordenskiöldin kokoelmasta* 26.4.–27.10.2013 oli esillä säätiön kokoelmiin kuuluvia navigointi-instrumentteja ja pienoismalleja.

John Nurmisen Säätiö oli yksi kansainvälisen kartta-historian konferenssin ICHC:n yhteistyökumppaneista. Konferenssin osallistujat tutustuivat säätiöön ja kokoelmiin 4.7.2013 järjestetyssä iltatilaisuudessa. Tilaisuuteen koostettu maailmankartan historiaa esittelevä näyttely sai paljon kiitosta kartografian historian ammattilaisilta.

Helsingin venemessuilla 8.–17.2.2013 säätiön osastolla esiteltiin Puhdas Itämeri -hankkeita sekä merikulttuuritoimintaa. Helsingin kirjamesseilla 24.–27.10.2013 säätiön osastolla oli näytteillä Oolannin sotaan liittyvää esineistöä.

Säätiö jatkoi vuoden aikana selvityksen tekemistä liittyen digitaalisen kulttuurituotannon mahdollisuuksiin. Joulukuun hallituksen kokouksessa hyväksyttiin toimintasuunnitelma pilottihankkeelle, joka toteutetaan vuoden 2014 aikana.

JULKAISUTOIMINTA

Lokakuun puolivälissä julkaistiin kaksi teosta: Raoul Johnssonin ja toimittaja Ilkka Malmbergin kirjoittama *Kauhia Oolannin Sota – Krimin sota Suomessa 1854–1855* sekä Alpo Tuurnalan kirjoittama *Luotsisaaren tarina – Merimatkoja menneeseen*. Kauhian Oolannin Sodan painos oli 2500 kpl ja Luotsisaaren 1 036 kpl.

Säätiön toiminnasta kertova *JNS-uutiset* ilmestyi kolme kertaa (painos 4 500–5 000 kpl).

KOKOELMAT

Meritaidekokoelmaan hankittiin vuoden aikana yksi Adolf Bockin guassi ja merianttiikkikokoelmaan yksi oktanti, jota perimätiedon mukaan oli käytetty Nordenskiöldin Koillisväylä-purjehduksella. Lisäksi karttakokoelmaa täydennettiin harvinaisella Peter Geddan meriatlaksella, joka on ensimmäinen ruotsalainen merikartasto vuodelta 1695.

PUHDAS ITÄMERI -HANKKEET

REHEVÖITYMISHANKKEET

Vuonna 2013 allekirjoitettiin Hatsinan vesilaitoksen kanssa rahoitussopimus hankkeen toteuttamisesta ja aloitettiin hankkeen rekisteröinti Moskovassa. Viipurin pääviemäriputki saatiin korjattua, ja hanketta voitiin jatkaa puhdistamon uuden johdon kanssa. Investoinnit Brestissä saatiin valmiiksi syyskuussa 2013, jolloin lopputarkastuksen jälkeen avattiin Valko-Venäjän ensimmäinen kemiallinen fosforinpoisto.

PRESTO-hankkeessa toimitettiin vesilaitoksille laitteiden ensimmäinen erä syksyllä 2013, ja laitokset aloittivat rakennustyöt ja laitteiden asennukset. Hankkeen investoinneille on annettu EU:n taholta lisäaikaa syyskuuhun 2014 asti. PRESTO-hankkeen rahoilla toteutettiin vuonna 2013 myös valkovenäläisen Lidan kaupungin tehostetun fosforinpoiston tekninen suunnittelu.

Vuonna 2013 tehtiin tekninen selvitys siitä, miten Udarnikin kanalan valumavedet voitaisiin käsitellä. Selvityksen pohjalta on valittu valumavesien käsittelyyn soveltuva teknologia, joka pyritään viemään kanalaan vuoden 2014 aikana.

Kesällä 2013 valittiin brittiläinen konsulttiyhtiö Atkins tekemään ulkopuolinen arvio Fosforit-lannoitetehtaan tilanteesta. Atkins aloitti arviointityönsä syksyllä 2013. Ensimmäiset näytteet Laukaanjoesta otettiin lokakuussa 2013, ja tulokset julkaistiin alkuvuodesta 2014. Työ jatkuu vuoden 2014 syksyyn asti.

Vuonna 2013 säätiö aloitti uuden, ravinteiden poistoon keskittyneen BEST-hankkeen valmistelun. Hankkeessa säätiön kumppaneita ovat Helsingin kaupunki, Pietarin vesilaitos ja Varsovan kaupunki.

TANKKERITURVA-HANKE

Tankkeriturva-hankkeessa luotu ENSI-palvelu siirtyi vuoden 2013 aikana Liikenneviraston vastuulle. ENSI on Liikenneviraston toteuttama ja ylläpitämä.

Tankkereiden käyttöön tuleva ENSI-portaali otettiin joulukuussa 2012 koekäyttöön ensimmäisellä tankkerilla ja testejä laajennettiin alkuvuodesta 2013 kattamaan kaikki kahdeksan Neste Shippingin tankkeria.

Säätiö ja Liikennevirasto solmivat joulukuussa yhteistyösopimuksen, jossa määriteltiin työnjako hankkeen loppuunsaattamiseksi. Samalla päätettiin laajentaa hanke kattamaan myös muut laivatyyppit.

ENSI esiteltiin IMO:n NAV-alakomitean kokouksessa syyskuussa yhdessä muiden pohjoismaisten eNavigointi-hankkeiden kanssa.

YMPÄRISTÖKASVATUS JA -VAIKUTTAMINEN

Helmikuussa Helsingissä Musiikkitalossa järjestettiin Puhdas Itämeri -hyväntekeväisyyskonsertti, jossa esiintyvät Pietarin Mariinski-teatterin taiteellinen johtaja Valeri Gergijev ja Helsingin Kaupunginorkesteri.

Heinäkuussa 2013 John Nurmisen Säätiö osallistui Helsingin kaupungin kutsumana yhteistyökumppanina The Tall Ships Races 2013 Helsinki -tapahtumaan. Tapahtuman yhteydessä järjestettiin valokuvauskilpailu nuorille ja järjestettiin tietoisuuksia Itämeren ongelmista ja suojelusta.

Säätiö haki ja sai ensimmäistä kertaa Suomen ympäristöministeriöltä ympäristökasvatukseen kohdenetun 10 000 euron yleisavustuksen.

PUHDAS ITÄMERI -HANKKEIDEN VARAINHANKINTA JA VIESTINTÄ

Säätiön Puhdas Itämeri -hankkeille kerättiin rahaa 1 340 000 euroa vuoden 2013 aikana. Tästä yritysten

osuus oli 39 prosenttia, julkisen sektorin 33 prosenttia ja yksityishenkilöiden lahjoitukset 28 prosenttia.

Suurtukijoista Fortum ja Sanoma jatkoivat tukeaan Puhdas Itämeri -hankkeille. Pääyhteistyökumppaneina jatkoivat Kuusakoski ja Nordea. Samoin Onnisen kanssa sovittiin kaksivuotisesta yhteistyön jatkosta.

Avaintukijat-kategorian lahjoittajina jatkoivat Castrén & Snellman, Familjen Hartwalls Fond, Greta Maria Lindbloms Stiftelse, Edrington Sweden Insamlingsstiftelse för Natur och Miljö -säätiön kautta sekä NCC. Lisäksi solmittiin vuoden yhteistyösopimus Steam Communicationsin kanssa.

Säätiö järjesti Puhdas Itämeri -konsertin Helsingin Musiikkitalossa. Konsertin tuotto kulujen jälkeen oli yli 50 000 euroa.

Säätiö käynnisti yksityislahjoittajille suunnitellun *Horisontti*-kampanjan. *Horisontti*-teoksen suunnittelun lahjoitti muotoilija, professori Hannu Kähönen. Myös useat yritykset osallistuivat kampanjaan lahjoittamalla työpanosta ja osaamista.

Monivuotinen mediayhteistyö Sanoman kanssa jatkui. Helsingin Sanomissa ja valituissa Sanoma Magazinen lehdissä oli kesä-elokuussa *Horisontti*-kampanjaa tukeva printtimainoskampanja. Myös Nelonen Media lahjoitti heinäkuussa tilaa radio- ja TV-kampanjaan. Luovan konseptin suunnittelusta vastasi mainostoimisto Dynamo.

Helsingin juhlatuokkat aloitti yhteistyön John Nurmisen Säätiön kanssa Itämeren suojelutyön tukemiseksi.

Säätiön vuosikertomus ja toiminnankuvaus 2012 voitti PwC:n Avoin raportti -kilpailun suurten yhdistysten ja säätiöiden sarjan.

Syyskuun 10. päivänä järjestettiin säätiön neljäs Club Itämeri -tapahtuma tukijoille ja sidosryhmille Fortumin isännöimänä Keilarannassa. Tilaisuudessa oli noin 90 John Nurmisen Säätiön tukijaa ja yhteistyökumppania.

Juha Nurminen
Hallituksen puheenjohtaja,
hallituksessa vuodesta 1992

Jouko Lönnqvist
Hallituksen varapuheenjohtaja,
hallituksessa vuodesta 2005

Juhani Kaskeala
Hallituksessa vuodesta 2000

Eeva Ahdekivi
Hallituksessa vuodesta 2014

Per-Edvin Persson
Hallituksessa vuodesta 2014

Pertti Torstila
Hallituksessa vuodesta 2014

Veli Sundbäck
Hallituksessa vuodesta 2009

Hannu Syrjänen
Hallituksessa vuodesta 2012

John Nurminen Säätiön hallitus vuonna 2014.

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN HALLITUS JA NEUVONANTAJARYHMÄT VUONNA 2013

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN toiminnasta vastaa hallitus. Hallitus hyväksyy merikulttuurin ja Puhdas Itämeri -hankkeiden tavoitteet, aikataulut ja budjetit. Lisäksi hallitus ohjaa ja valvoo säännöllisesti hankkeiden ja projektien etenemistä sekä säätiön taloudellista tilaa. Vuonna 2013 säätiön hallituksen puheenjohtajana jatkoi Juha Nurminen ja varapuheenjohtajana Jouko Lönnqvist. Jäseninä olivat Annamari Arrakoski-Engardt, Sari Baldauf, Peter Fagnäs, Juhani Kaskeala, Veli Sundbäck ja Hannu Syrjänen. Hallitus kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa. Vuodenvaihteessa hallituspaikkansa jättivät Peter Fagnäs (hallituksen jäsen vuodesta 2004) ja Sari Baldauf (hallituksen jäsen vuodesta 2009).

Vuonna 2013 hallituksen jäsenille maksettiin 1 700 euron kertakorvaus ja 400 euron kokouspalkkiot.

Kaikki hallituksen jäsenet eivät vastaanottaneet palkkiota hallitustyöskentelystä.

Säätiön toimintalinjoja tukevat tärkeistä sidosryhmien edustajista ja asiantuntijoista kootut neuvonantajaryhmät. Ryhmien jäsenet toimivat vapaaehtois-pohjalta eikä heille makseta kokouspalkkioita. Tankkeriturva-hankkeen neuvonantajaryhmä kokoontui vuoden 2013 aikana neljä kertaa Juhani Kaskealan johdolla. Merikulttuurin neuvonantajaryhmä kokoonpanoa uudistettiin kulttuuriteknologiahanketta varten. Annamari Arrakoski-Engardt valittiin puheenjohtajaksi uuteen merikulttuurin ohjausryhmään, joka kokoontui syksyllä kaksi kertaa.

UUSIA NIMIÄ VUONNA 2014

SÄÄTIÖN HALLITUKSEN JÄSENEENÄ tammikuusta 2012 lähtien ollut Annamari Arrakoski-Engardt aloitti John Nurminen Säätiön uutena asiamiehenä 20.1.2014 alkaen säätiön pitkäaikaisen asiamiehen Erik Bäsikin siirryttyä Alfred Kordelinin säätiön palvelukseen. Asiamiehen roolin myötä Arrakoski-Engardt jätti hallituspaikkansa säätiössä. John Nurminen Säätiön hallitukseen nimitettiin kolme uutta jäsentä säätiön hallituksen vuosikokouksessa 10.2.2014. Uusina jäseninä aloittivat KTM Eeva Ahdekivi, professori Per-Edvin Persson ja valtiosihteeri Pertti Torstila.

Säätiön palveluksessa oli vuoden 2014 huhtikuussa 13 henkilöä, joista viisi työskentelee projektiluonteisesti tai osa-aikaisena. Puhdas Itämeri -hankkeiden työntekijöiden palkat rahoitetaan Puhdas Meri -rahastosta. Valko-Venäjän PRESTO-hankkeen palkat ja kulut rahoitetaan EU:n Itämeriohjelmasta.

Merikulttuurin puolella Anna Herlin aloitti syyskuussa 2013 osa-aikaisena kulttuuriteknologiahankkeen projektipäällikkönä. Kulttuuriteknologiahankkeeseen palkattiin lisäksi helmikuussa 2014 kolmeksi kuukaudeksi harjoittelija Iris Konttinen. Anne Mäki-järvi aloitti maaliskuussa 2014 projektiluonteisena merikulttuurin myynti- ja markkinointipäällikkönä. Puhdas Itämeri -hankkeissa Martin Grotenfelt aloitti säätiön palveluksessa joulukuussa 2013 ja työskentelee vuoden 2014 ajan kaksi työpäivää viikossa uusien rehevöitymishankkeiden esiselvitystyössä pro bono -lahjoituksena. Maija Salmiovirta nimitettiin varainhankintavastaavaksi.

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN ORGANISAATIO

HALLITUS

Juha Nurminen, pj. Jouko Lönnqvist, vpj.
Eeva Ahdekivi, Juhani Kaskeala, Per-Edvin Persson, Veli Sundbäck, Hannu Syrjänen, Pertti Torstila

Annamari Arrakoski-Engardt, asiamies
Tuula Putkinen, viestintäpäällikkö

MERIKULTTUURI

NÄYTTELYT, JULKAISUT, KOKOELMAT

Maria Grönroos, julkaisu- ja kokoelmavastaava
Anne Mäkijärvi, myynti- ja markkinointipäällikkö

KULTTUURITEKNOLOGIA

Anna Herlin, projektipäällikkö

PUHDAS ITÄMERI -HANKKEET

REHEVÖITYMISHANKKEET

Marjukka Porvari, johtaja
Martin Grotenfelt, projektipäällikkö
Elena Kaskelainen, projektipäällikkö
Viivi Moll, projektipäällikkö, PRESTO-hanke
Miina Mäki, projektipäällikkö

TANKKERITURVA-HANKE

Pekka Laaksonen, johtaja
Mikko Klang, projektipäällikkö

VARAINHANKINTA

Maija Salmiovirta, varainhankintavastaava

NEUVONANTAJARYHMÄ, MERIKULTTUURI

Annamari Arrakoski-Engardt, JNS, pj.
Juhani Kostet, Museovirasto
Markku Löytönen, Helsingin yliopisto
Juha Nurminen, JNS
Marjo Nurminen, tietokirjailija
Klaus Oesch, Futuria Consulting
Antti Rantanen, Avaus Consulting
Timo Sillander, Joynery

NEUVONANTAJARYHMÄ, REHEVÖITYMISHANKKEET

Veli Sundbäck, JNS, pj.
Jaakko Henttonen, EBRD
Lea Kauppi, SYKE
Juhani Lönnroth
Harro Pitkänen, NIB
Liisa Rohweder, WWF
Timo Tanninen, YM
Erja Tikka, UM

NEUVONANTAJARYHMÄ, TANKKERITURVA

Juhani Kaskeala, JNS, pj.
Thomas Erlund, Liikennevirasto
Risto Jääskeläinen, Rajavartiolaitos
Osmo Kammonen, Neste Oil
Kari Kosonen, Finnpiilot
Tuomas Routa, Trafi
Juha Savisaari, Puolustusvoimat
Pekka Valjus

Katri Pellinen, *Magical Sails*.

Tall Ships Races Helsinki 2013 -tapahtuman yhteydessä järjestetyn Nuorten Itämeri -aiheisen valokuvakilpailun voittajakuva.

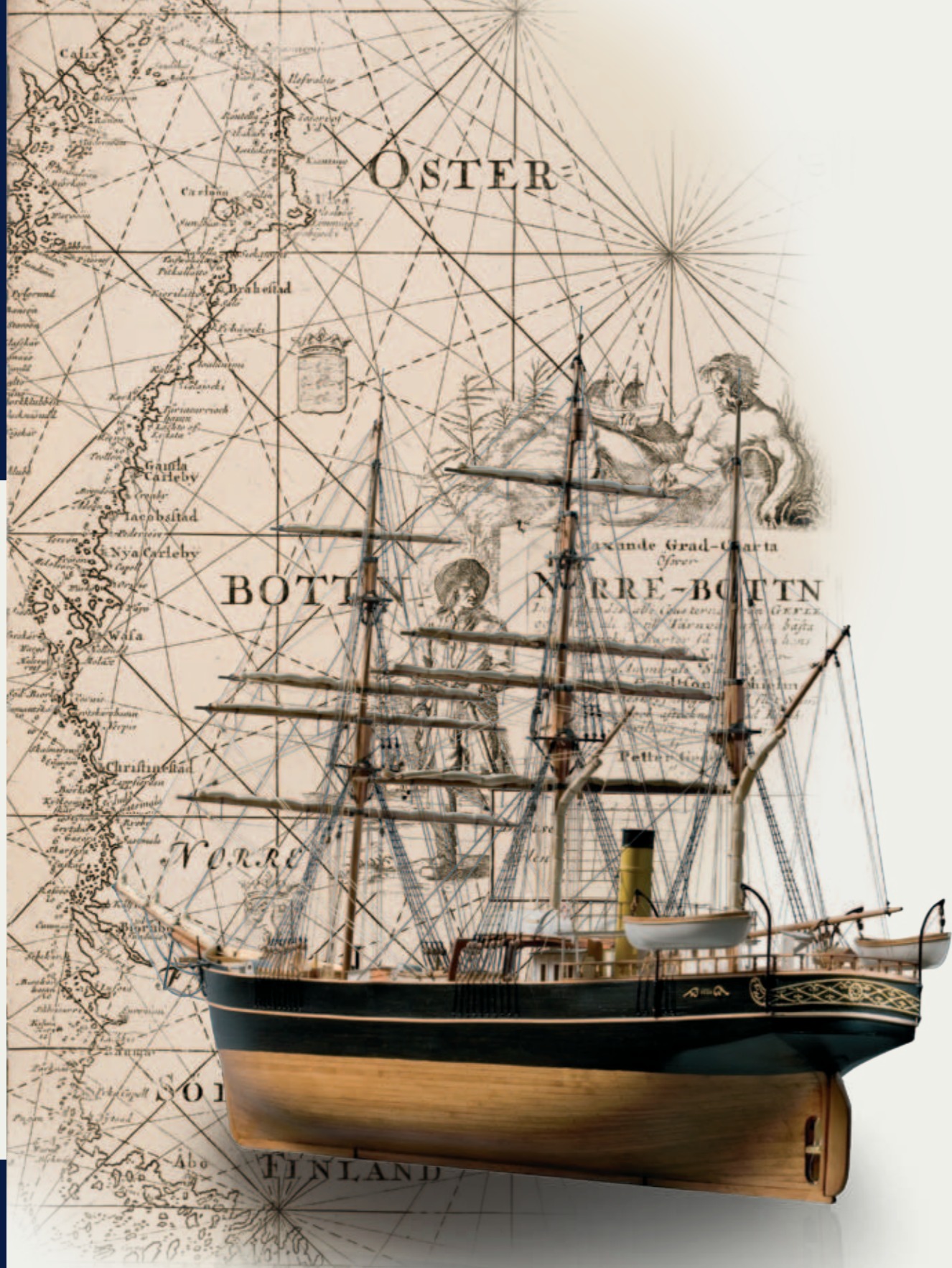
Partis exterioris maris orientalis, inter Russiam, Livoniam et Finmarchiam comprehensa, una cum adjacentibus insulis scopulis, et Suecorum scopulis quos scaras vocitant exacta descriptio. In qua celebriora, maximeque celsita sunt emporia Narua et Wyburch.

Duitsche mijlen tot 15. in een graad.
 Spaensche mijlen tot 17 1/2. in een graad.
 Gemene mijlen tot 15. in een graad.

Het uiterste ofte Oosterste deel van de Ooster Zee, beslooten tegens Ruslandt, Lijfflandt, Oost Finlandt, In welken de twee opperste ofte veerste laetplaetsen sijn van de geheele Oosterse nauigatie, te wecten Der Narua en Wyburch, met de omstandicheit der Eyslanden Clippen, en Sweetse Schaere.
 Doer Lucas Jansz Wag.

Cum Privilegio ad decennium

Ioannes a Doetrum. F.

MERIKULTTUURI

KOKOELMAT, NÄYTTELY- JA JULKAISUTOIMINTA

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN merihistoriaan painottuva kulttuuritoiminta on keskittynyt merenkulun, löytöretkeilyn ja kartografian historiaan, ja näiden tunteiksi tekemiseen. Toiminnan pohjana ovat säätiön meritaide-, merianttiikki- ja antiikkikarttakokoelmat. Säätiö kustantaa julkaisuja, järjestää näyttelyitä ja lainaa aineistoaan näyttelyihin. Säätiö ei jaa apurahoja, mutta tukee harkintansa mukaan merihistoriallisia hankkeita. Merikulttuurin toimintalinja rahoitetaan julkaisutoiminnan ja säätiön sijoitustoiminnan tuotoilla.

Kokoelmat

Säätiön toiminnan pohjana ovat John Nurminen Oy:hyn vuosien varrella kerätyt meritaide-, antiikkikartta- ja merianttiikkikokoelmat. Säätiö ylläpitää ja kartuttaa kokoelmiaan hankkimalla myös uutta esineistöä ja vastaanottamalla lahjoituksia. John Nurminen Säätiön museotilat ja pysyvä näyttely sijaitsevat Huolintatalossa Helsingin Länsi-Pasilassa ja niitä esitellään Huolintatalossa tilauksesta ryhmille ja yksityishenkilöille.

Edellinen aukeama: Varhaisin merikartta Suomen aluevesiltä on hollantilaisen merimiehen ja kartografin Lucas Janszoon Waghenaerin (n. 1533–1606) käsilä. Vuonna 1579 julkaistussa kartassa nähdään jo tuttuja paikannimiä kuten Narva, Viipuri, Vehkalahti ja Raasepori. Merialuetta hallitsee kaunis kompassiruusu, jonka lilja osoittaa pohjoiseen (vasemmalle). Karttaa on myös koristeltu Waghenaerille tyypillisillä kuvilla: laivoilla ja meriotuksilla.

Viereinen sivu: Säätiön pienoismallikokoelmaan kuuluu noin 60 laivamallia. Pohjoisten tutkimusretkien tärkeimpiin aluksiin kuuluu *Vega*, joka purjehti Koillisväylän suomalaissyntyisen Adolf Erik Nordenskiöldin kuuluisalla retkellä 1878–1879. *Vegan* malli on rakennettu mittakaavaan 1:42. Taustalla Geddan kartastosta Pohjanlahden kartta.

KUVAT: RALINO TRÄSKELIN

Meritaide

Säätiön meritaidekokoelmaan kuuluu maalauksia, grafiikkaa ja veistoksia. Kokoelman suomalaisia taiteilijoita ovat muun muassa Akseli Gallen-Kallela, Björn Landström, Lasse Malmlund ja Henrik Tikkanen. Suomessa vuosisadan alussa vaikuttaneen saksalaisen professori Adolf Bockin meri- ja laivamaalauksia on kokoelmassa useita. Kaikkiaan meritaidekokoelmassa on noin 150 teosta.

Merianttiikki

Merianttiikkikokoelmaan kuuluu lukuisa joukko merenkulkukojeita ja -laitteita, merenkulkijoiden työkaluja ja käyttöesineitä sekä purje- että höyrylaivakaudelta. Säätiöllä on myös merihistoriallisesti arvokas laivojen pienoismallikokoelma, jossa on laivoja viikinkialuksista 1800-luvun polaarialuksiin.

Antiikkikartat

Säätiön antiikkikarttakokoelmassa on aarteita 1400-luvun maailmankartoista 1700-luvun Itämeren merikortteihin. Karttakokoelmassa on nykyisin kaiken

John Nurmisen Säätiön julkaisemat kirjat:

<i>Luotsisaaren tarina – Merimatkoja menneeseen</i> (2013)	suomi
<i>Kauhia Oolannin sota – Krimin sota Suomessa 1854–1855</i> (2013)	suomi
<i>Norsusta nautilukseen – Löytöretkiä eläinkuvituksen historiaan</i> (2012)	suomi
<i>Seitsemän meren purjehtijat – Suurten maailmanympärimatkojen viisi vuosisataa</i> (2011)	suomi
<i>Baltiskoje More – 2000 let moreplavanija torgovli i kultury</i> (2011)	venäjä
<i>Kustaa III ja suuri merisota – Taistelut Suomenlahdella 1788–1790</i> (2010)	suomi
<i>Adolf Bock – Merimaalari/Marinmålaren</i> (2010)	suomi/ruotsi
<i>Muskottisota – Taistelu Itä-Intian Maustesaarista</i> (2009)	suomi
<i>Valo merellä/Ljuset till havs – Suomen majakat/Finlands fyrar 1753–1906</i> (2009)	suomi/ruotsi
<i>Kuninkaansaari – Akvarellinkevä saaripäiväkirja kolmelta vuosikymmeneltä</i> (2009)	suomi
<i>Muodonmuutoksia – John Nurminen Oy:n historia vuosilta 1886–2007</i> (2008)	suomi
<i>Yli maan äären – Magalhãesin kohtalokas purjehdus maailman ympäri</i> (2008)	suomi
<i>Meritie – Navigoinnin historia</i> (2007)	suomi, englanti, espanja, portugali, saksa, ranska
<i>Uljaksen vanavedessä – John Nurmisen kauppuhuoneen ja varustamon historiaa 1886–1967</i> (2006)	suomi
<i>Pohjolan kartan historia – Myyteistä todellisuuteen</i> (2006)	suomi, ruotsi, englanti
<i>Yksipurjehdus maapallon ympäri sekä purjehdus Liberdadeella Brasiliasta Amerikkaan</i> (2005)	suomi
<i>Harmaat laivat – kuusikymmenluvulta vuosituhatosen vaihteeseen</i> (2004)	suomi
<i>Meritaiteen mestareita – merimaalauksia 400 vuoden ajalta</i> (2003)	suomi, ruotsi, saksa
<i>Kuunarilaiva Uljas – omistajat, päälliköt ja matkat</i> (2003)	suomi
<i>Ultima Thule – Pohjoiset löytöretket</i> (2001)	suomi, ruotsi, englanti, saksa, norja, espanja
<i>Taide ja meri – Itämeren merimaalareita</i> (2000)	suomi/ruotsi
<i>Suomenlahden albumi</i> (1999)	suomi/venäjä
<i>Penang pitkällä aalloilla – Pentti Luukosen meripäiväkirjat 1934–36</i> (1999)	suomi
<i>Mare Balticum – 2000 vuotta Itämeren historiaa</i> (1995)	suomi, ruotsi, englanti, saksa
<i>Koillisväylä – Viikingeistä Nordenskiöldiin</i> (1992)	suomi, ruotsi, englanti

kaikkiaan tuhat karttaa, kartastoa, karttapalloa ja harvinaista kirjaa. Näihin sisältyy Itämeren ja Pohjolan alueen meri- ja kaupunkikarttoja sekä arktisia karttoja. Säätiöllä on Suomen suurin Itämeren merikorttien yksityinen kokoelma.

Näyttelytoiminta

John Nurmisen Säätiö on järjestänyt useita näyttelyitä merenkulun, löytöretkeilyn ja kartografian historiaan sekä meritaiteeseen liittyen. Näyttelyt ovat osaltaan tehneet säätiön kokoelmia tunnetuksi. Näyttelyt ovat tavoittaneet paitsi harrastajapiirit myös suuren yleisön. Säätiö on toteuttanut näyttelyitä usein rinnakkain kirjahankkeiden kanssa. Lähestymistavalla on syvennetty kirjan ja näyttelyn usein hieman eri tavoin painottunutta, mutta yhteistä teemaa. Säätiö on osallistunut lukuisiin muihin näyttelyihin lainaa-

malla niihin karttoja, maalauksia tai merianttiikkiesineistöä.

Julkaisu toiminta

John Nurmisen Säätiö on julkaissut kaikkiaan 25 kirjaa. Julkaisujen tavoitteena on tehdä tunnetuksi merellisen historian aihepiiriä. Teoksissa pyritään yhdistämään tieto- ja taidekirjojen parhaimmat puolet. Kirjojen aineistona ja kuvituksessa käytetään säätiön omia antiikkikartta-, meritaide- ja merianttiikkikokoelmia. Teokset ovat yleistajuisia tietokirjoja merenkulusta, kartografiasta, meritaiteesta ja löytöretkistä. Kiinnostavan ja yleistajuisen tekstin lisäksi teoksissa on panostettu kuvamaailmaan, visuaalisiin yksityiskohtiin ja painojälkeen. Kirjoissa on kuvituksena ainutlaatuista, myös ennen julkaisematonta kuvamateriaalia maailman museoista ja arkistoista.

OSASTUMIEN NÄYTTÖ

Kotkan merikeskus Vellamon ja Vaasan Tikanojan taidekodin meritaidenäyttelyiden keskiössä olivat Adolf Bockin maalaukset. Saksalaisen merimaalarin siveltimenjälkeä voi ihastella myös Haminan kaupunginmuseossa 1.6.2014–11.1.2015.

MERIKULTTUURI VUONNA 2013

Näyttelytoiminta

John Nurmisen Säätiö osallistui vuonna 2013 esinelainoin neljään näyttelyyn ja kaksiin messuihin. Säätiön Huolintatalossa sijaitsevia kokoelmia esiteltiin lukuisille ryhmille ja yksityishenkilöille vuoden aikana.

Kotkan merikeskus Vellamossa järjestetyssä näyttelyssä *Adolf Bock – merimaalari* 15.2.–2.6.2013 oli lainassa 19 säätiön omistamaa Adolf Bockin maalausta sekä muuta aiheeseen liittyvää materiaalia. Näyttelyyn näki 6 930 kävijää. Adolf Bockin maalaukset, sekä kaksi muuta meriaiheista teosta olivat näytteillä myös

Vaasan Tikanojan taidemuseon näyttelyssä *Adolf Bock ja meritaide* 9.6.–13.10.2013. Asiamies Erik Båskin avaamassa näyttelyssä kävi näyttelyn aikana 4 158 kävijää. Kotkan ja Vaasan näyttelyt jatkoivat säätiön meritaiteen ja etenkin Adolf Bockin maalausten edellisvuonna alkanutta kierrosta Suomessa.

Kansallismuseon ja Kansalliskirjaston suurnäyttelyssä *Avartuva maailma – Kartta-aarteita A.E.Nordenskiöldin kokoelmasta* 26.4.–27.10.2013 oli esillä säätiön kokoelmiin kuuluvia navigointi-instrumentteja ja pienoismalleja. Suositussa näyttelyssä kävi 26 000 kiinnostunutta. Kansallisarkiston järjestämässä *Havain-*

SUOMEN KANSALLISMUSEO / MARJUKKI HANSENEN

Kansallismuseossa järjestetty näyttely *Avartuva maailma* kokosi yhteen Kansalliskirjastomme A.E.Nordenskiöldin maineikkaan karttakokoelman parhaimmiston sekä muiden kokoelmien esineistöä. Näyttely avasi niin karttahistorian kuin Nordenskiöldin henkilöhistoriaa.

Karttakonferenssin vieraat ihailivat säätiön kokoelmien upeimpia ja harvinaisimpia karttoja, kartastoja, karttupalloja ja muita vanhoja kirjoja 4. heinäkuuta järjestetyssä kutsuvierastilaisuudessa. Kokoelmien laatu ja määrä tekivät vaikutuksen kartta-alan huippuosaajiin.

Kansallisarkiston järjestämä karttanäyttely *Havainnoista kartaksi* esitteli historiallisesti merkittäviä maa- ja vesiaiheisia karttoja sekä maanmittausvälineitä 1500-luvun lopulta lähtien. Näyttelyn vanhin kartta oli säätiön kokoelmaan kuuluva Waghenaeerin merikortti.

CHRISTIAN PALSMÄÄKI

SUOMEN KANSALLISMUSEO / MARJUKKI HANSENEN

Säätiö teki yhteistyötä nykykielten laitoksen kanssa keväällä 2013, kun englannin kielen opiskelijat laativat harjoitustyönä käännöksiä säätiön julkaisemasta *Norsusta nautilukseen – löytöretkiä eläinkuvituksen historiaan* (2012) -kirjasta. Teoksen kirjoittaja emeritusprofessori Anto Leikola antoi opiskelijoille myös palautetta käännöstyöstä erillisessä tilaisuudessa. Kiitoksena käännösprojektista John Nurmisen Säätiö lahjoitti Helsingin yliopiston kirjastolle julkaisemiaan tietokirjoja useina kieliversioina.

Helsingin kirjamesut kokosi yli 70 000 kirjojen ystävää lokakuun lopulla Helsingin messukeskukseen. Taustalla Maria Grönroos haastattelee Alpo Tuurnalaa.

noista kartaksi – Karttoituksen ja maanmittauksen historia Suomessa -näyttelyssä 3.7.–4.10.2013 oli myöskin esillä karttoja, navigointi-instrumentteja ja pienoismalli 700 näyttelyvieraan katsottavana. Nämä kaksi näyttelyä olivat osa kansainvälisen karttata historian konferenssin ICHC:n ohjelmaa.

ICHC karttakonferenssi 30.6.–5.7.2014 kokosi Helsinkiin 180 kartografian huippututkijaa ja harastajaa 35 maasta. John Nurmisen Säätiö oli yksi konferenssin yhteistyökumppaneista ja mukana järjestelykomiteassa vuodesta 2009. Konferenssin osallistajat tutustuivat myös säätiöön 4.7.2013 Huolintatalossa järjestetyssä iltatilaisuudessa. Konferenssin kunniaksi iltaa varten koostettu maailmankartan historiaa esittelevä näyttely sai paljon kiitosta kartografian historian ammattilaisilta. Osallistajat saivat

konferenssista kotiinviemisinä asiaan liittyvää materiaalia, myös säätiön julkaiseman teoksen *Pohjolan kartan historia* (Ulla Ehrensverd) sekä Juha Nurmisen maailmankarttakokoelmaa esittelevän katalogin.

Helsingin venemessuilla 8.–17.2.2013 säätiön osastolla esiteltiin Puhdas Itämeri -hankkeita sekä merikulttuuritoimintaa. Esillä oli Jukka Nurmisen vedenalaisia kuvia ja säätiön karttoja. Osastolla vieraili myös koululaisryhmiä kuulemassa Itämeren ympäristöongelmista. Helsingin kirjamesuilla 24.–27.10.2013 säätiön osastolla oli näytteillä esineistöä ja karttoja uutuusteokseen *Kaubia Oolannin sota* liittyen. Myös säätiön uutuuskirjojen kirjailijat Raoul Johnsson, Ilkka Malmberg ja Alpo Tuurnala olivat haastateltavana säätiön osastolla.

Helsingin kirjamesuilla julkaistu, Alpo Tuurnalan *Luotsisaaren tarina – merimatkoja menneeseen* punoo yhteen Itäisen Suomenlahden luotshistorian elävästi ja raikkaasti herkkien akvarellien ja taidokkaan kerronnan keinoin. Kirjan keskiössä on Boistön vanha luotsisaari. Teos on kolmas Tuurnalan julkaisu säätiölle, aiemmat kirjat ovat *Harmaat laivat – kuusikymmenluvulta vuosituhannen vaihteeseen* (2004) ja *Kuninkaansaari – akvarellinkeveä saaripäiväkirja* (2009).

”Vanhojen karttojen lisäksi kuvituksena käytetään Tuurnalan maalaamia, erittäin taidokkaita ja tunnelmallisia akvarelleja, joiden aiheet nivoutuvat tekstiin saumattomasti. Mainio teos, joka on parasta nauttia kiireettömästi ja pieninä annoksina, tarina kerrallaan.”
Tekniikan maailma, 23/2013

Julkaisutoiminta

John Nurmisen Säätiö julkaisi vuonna 2013 kaksi uutta teosta, tietokirjailija Raoul Johnssonin ja toimittaja Ilkka Malmbergin kirjoittaman *Kaubia Oolannin Sota – Krimin sota Suomessa 1854–1855* sekä Alpo Tuurnalan kirjoittaman *Luotsisaaren tarina – Merimatkoja menneeseen*.

Satapäinen kutsuvierasjoukko kokoontui 16. lokakuuta Pasilan Huolintataloon juhlistamaan säätiön uutuusteosta *Kaubia Oolannin sota – Krimin sota Suomessa 1854–1855*. Suurteos kuvaa mielenkiintoisesti Suomen rannikoilla käydyn Oolannin sodan sekä sen taustalla vaikuttaneen Krimin sodan vaiheet laajemmin kuin koskaan aiemmin julkaistut teokset. Merenkulkuneuvos Juha Nurminen kertoi

tervetuliaissanoissaan tuoreen kirjan olevan säätiön toinen merisota-aiheinen teos ja jatkoa Raoul Johnssonin *Kustaa III ja suuri merisota* -kirjalle. Amiraali Juhani Kaskeala puolestaan tiivisti omassa puheessaan Oolannin sodan tapahtumat ja kiitti kirjoittajia, Raoul Johnssonia ja toimittaja Ilkka Malmbergia eloisasta ja mielenkiintoisesta tekstistä sekä näkökulmista sotaan. Kirjailijoiden puheenvuorojen jälkeen Raoul Johnsson luovutti säätiölle kiitoksena Oolannin sodan aikaisen tykin kuulua.

Kirja on saanut innostunutta palautetta lukijoilta sujuvasta ja vetävästi kirjoitetusta tekstistä sekä loisteliaasta kuvituksesta. Suomen kirjataiteen komitea palkitsi teoksen maaliskuussa 2014 yhtenä vuoden 2013 kauneimmista kirjoista.

MARK EDIN

Kauhian Oolannin sodan tekijät ja toimituskunta kirjan julkaisujuhlassa. Vasemmalta Erik Båsk, Ilkka Karttunen, Maria Grönroos, Raoul Johnsson, Ilkka Malmberg, Tommi Jokivaara ja Juhani Kaskeala.

”Kirjan julkaisija John Nurmisen säätiö jatkaa ansiokasta työtään suomalaisen merihistorian dokumentoinnissa.”

Länsi-Uusimaa, 24.10.2013

”Kattava ja vaikuttava teos kaikkien nimeltä muistamasta mutta ehkä puutteellisesti tuntemasta, Suomea koskettaneesta myllerryksestä. Upea kuvitus vie mukanaan, hieno reproduktio hivelee silmää, paperi ja sidosasu miellyttävät. Klassinen typografia tekee lukemisesta nautinnon.”

Suomen kirjataiteen komitea, 13.3.2014

RAJUNO TRÄSKELIN

Säätiön kokoelmiin hankittu oktanti 1800-luvulta.

Taustalla yksityiskohta Geddan merikartastosta vuodelta 1695.

RAJUNO TRÄSKELIN

Kokoelmat

Säätiön meritaidekokoelmaan hankittiin syksyllä Adolf Bockin meriaiheinen guassi vuodelta 1958. Säätiöllä on merkittävä 20-osainen kokoelma arvostetun saksalaisen merimaalari Bockin teoksia. Merianttiikkikokoelma puolestaan täydentyi loppuvuodesta 1800-luvun oktantilla. Korkeusasemaa eli latitudia mittaava oktanti oli perimätiedon mukaan suomalaissyntyisen tutkimusmatkailija Adolf Erik Nordenskiöldin Koillisväylän purjehduksella 1878–1879 *Vega*-laivaa avustaneen hiilialus *Lenan* kapteenin matkassa.

Merikarttakokoelmaan hankittiin vuoden lopussa todellinen aarre: Peter Geddan merikartasto *General hydrographiskt chartbook öfver Östersjön* vuodelta 1695. Kartasto merkitsi suurta harppausta Itämeren kartoituksessa ja sen kartoista tuli pitkäksi aikaa muiden kartografien julkaisemien Itämeren karttojen malli. Geddan kartastossa on neljä Suomen vesiä kuvaavaa karttaa. Lähes kokonaan aiempien merikarttojen ulkopuolelle jäänyt Pohjanlahti on nyt mukana täysikokoisena karttana. Geddan harvinainen atlas on yksi merkittävimpiä Itämeren alueen kartastoja ja niitä arvellaan säilyneen vain parisenkymmentä tähän päivään. Suomesta kartastoa löytyy säätiön kappaleen lisäksi Kansalliskirjastosta. Geddan atlas täydentää säätiön Itämeren merikarttakokoelmaa, johon kuuluvat myös seuraavat kartastot: Aleksei Nagajevin *Atlasja vsega Baltiskago morja* vuodelta

1795 ja Aleksei Bogoljubovin *Suomenlahden albumi* vuodelta 1888.

Karttakokoelmaa kehystettiin ja kunnostettiin vuoden aikana ja käsikirjastoon hankittiin merenkulun ja kartografian historiaan liittyviä teoksia.

RAJUNO TRÄSKELIN

Adolf Bockin guassi vuodelta 1958. Saksalainen merimaalari Adolf Bock (1890–1968) oli alansa huippuja niin laivojen kuin merimaisemien ikuistajana. Taiteilija itse kuvasi meren maalaamista:

Meri vaihtaa kasvojaan jokainen sekunti. Aurinko ja varjot tekevät taikojaan yhdessä veden kanssa, tuuli saa sen elämään ja minä haluan maalata liikettä, sen kulkua yhdistettynä karuun realismiin, joka odottaa jokaisessa uudessa aallossa.

KULTTUURITEKNOLOGIAHANKE KÄYNNISTYI

John Nurmisen Säätiössä on jo pitkään pohdittu, miten tuoda rikas merellinen kulttuuriperintömme uusien yleisöjen ulottuville ja uusiin, sähköisiin kanaviin. Vuonna 2013 säätiö käynnisti kulttuuriteknologian projektin pilotoimaan tätä. Projektipäälliköksi palkattiin Anna Herlin, ja projektin etenemistä, kuten muutakin säätiön kulttuuri-toimintaa, seuraa ja kommentoi asiantuntijoista koostuva merikulttuurin ohjausryhmä.

Syksyllä 2013 tehdyn esiselvitystyön jälkeen projektissa toteutetaan kesäksi 2014 ensimmäinen testiversio palvelusta, joka tuo kulttuurikohteet mobiililaitteisiin. Palvelussa kasvatetaan kokemuseräistä tietoa kulttuurikohteista jakamalla tarinoita ja tutustumalla muiden kokemuksiin. Samalla palvelu tarjoaa kulttuurikohteille uutta näkyvyyttä ja tärkeää kävijäpalautetta.

Kesän aikana kerätyn kokemuksen ja analytiikan avulla projektille haetaan syksyllä ulkopuolista jatkorahoitusta, ja palvelua kehitetään yhteistyössä kulttuurikentän toimijoiden kanssa. Kulttuuriteknologia-hanketta pilotoidaan Suomenlinnan kulttuurikohteista kertovalla palvelulla kesällä 2014.

Näkymä Suomenlinnasta Tall Ships Races Helsinki 2013 -tapahtuman viimeisenä päivänä, jolloin alukset lähtivät Helsingistä kohti Riiikaa.

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN PUHDAS ITÄMERI -HANKKEET

REHEVÖITYMISHANKKEET	Aikataulu	Ympäristövaikutus fosforitonna/vuosi	Kustannus EUR	Rahoitus
Pietarin jätevedenpuhdistamot	2005–2011	1000	5 000 000	Vesilaitos, JNS, YM
Hatsinan jätevedenpuhdistamo	2009–2014	30	500 000	Vesilaitos, JNS
Viipurin jätevedenpuhdistamo	2010–2014	20	817 000	Vesilaitos, JNS
Udarnikin kanala, Pobeda	2011–2014	20	430 000	Udarnik, NIB, JNS
PURE-projekti (6 kaupunkia ja säätiön lisätuki Riikaan)	2010–2013	500	3 200 000	EU, YM, JNS + Riian kemikaalisäiliö JNS
PRESTO-projekti, Valko-Venäjä (7 kaupunkia)	2011–2014	500	4 550 000	EU, YM, JNS
YHTEENSÄ		2070		
YHTEISTYÖKUMPPANUUDET*				
Czajkan jätevedenpuhdistamo, Varsova	2008–2012	500		
Fosforit-lannoitetehtas, Kingisepp	2012–2014	1700		
* Varsovan vesilaitos ja Fosforit-lannoitetehtas Kingiseppissä ovat rahoittaneet itse kaikki investointinsa, joten niissä tehdyistä toimenpiteistä saavutettuja päästövähennyksiä ei lasketa säätiön projektikantaan.			EU = EU:n Itämeriohjelma JNS = John Nurmisen Säätiö NIB = Nordic Investment Bank YM = Ympäristöministeriö	
TANKKERITURVA-HANKE				
Tankkeriturva-hanke	2008–2014	ENSI-palvelu vähentää öljyonnettomuuden riskiä 18–20 %:illa	1 000 000	Liikennevirasto, JNS

LAINA-HANKKIMINEN

PUHDAS ITÄMERI -HANKKEET

TAVOITTEET JA TOIMINTAPERIAATTEET

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN Puhdas Itämeri -hankkeilla on kaksi toiminta-aluetta:

1. Itämeren rehevöitymistä ehkäisevät rehevöitymishankkeet
2. Suomenlahdella tapahtuvan öljyonnettomuuden riskiä pienentävä Tankkeriturva-hanke

Rehevöitymishankkeiden tavoitteena on saada aikaan näkyvä parannus Itämeren tilaan vähentämällä mereen päätyvien ravinteiden määrää ja siten ehkäistä meren rehevöitymistä. Tavoitteen saavuttamiseksi säätiön hankkeissa tehostetaan ravinteiden poistoa jätevesistä sekä muista lähteistä ja pienennetään näin ravinnepestöjä koko Itämeren valuma-alueella.

Tankkeriturva-hankkeen tavoitteena on merkittävästi pienentää mittavan öljyonnettomuuden riskiä Suomenlahdella. Tavoitteen saavuttamiseksi säätiö on luonut yhteistyössä merenkulun keskeisten avaintoimijoiden kanssa uuden ENSI®-navigointipalvelun, joka parantaa edellytyksiä ennakoivalle alusliikenteen ohjaukselle.

Puhdas Itämeri -hankkeiden toimintaperiaatteet

Puhdas Itämeri -hankkeiden tavoite on kohdentaa toimet sinne, missä pienimmällä kustannuksella on saatavissa aikaan suurin positiivinen ympäristövaikutus.

Puhdas Itämeri -hankkeissa pyritään parhaalla mahdollisella tavalla yhdistämään julkisen ja yksityisen sektorin asiantuntemusta ja voimavaroja Itämeren hyväksi. Itämeren tilan kannalta merkittävimpien hankkeiden löytämiseksi hyödynnetään johtavaa Itämeri-asiantuntemusta. Säätiö on myös säännöllisesti yhteydessä keskeisiin poliittisiin tahoihin Itämeren

SÄÄTIÖN YMPÄRISTÖTOIMINNAN PERIAATTEET:

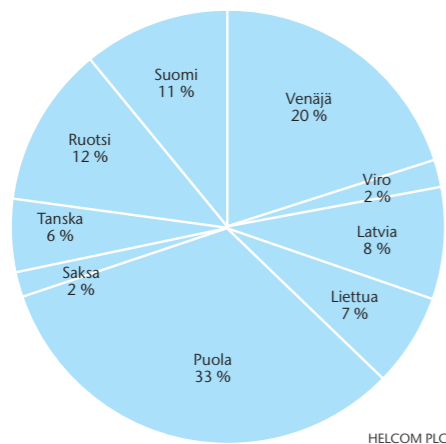
- Konkreettiset toimet
- Mitattava vaikutus Itämeren tilaan
- Nopeat tulokset
- Kustannustehokkuus
- Rajat ylittävä yhteistyö

suojelun edistämiseksi. Lisäksi pidetään yhteyttä muihin Itämeren suojelun piirissä toimiviin kansalaisjärjestöihin. Rehevöitymishankkeissa tehdään yhteistyötä lukuisten tahojen kanssa mm. rahoituksessa, teknisessä suunnittelussa ja rakennustöissä.

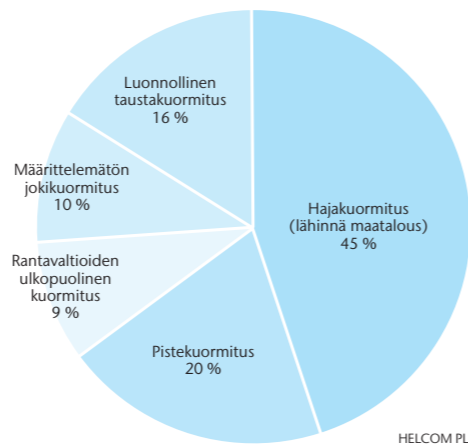
Säätiön kaltaisen pienen ja joustavan kolmannen sektorin toimijan on mahdollista käynnistää ja johtaa projekteja nopeammassa aikataulussa kuin viralliset rakenteet sallivat. Toiminnallaan säätiö voi vauhdittaa Itämeren tilan kannalta kriittisiä hankkeita sekä toimia katalyyttina valtiolliset rajat ylittävissä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus- ja yhteistyöprojekteissa.

Eri toimijoiden välistä rehevöitymisongelmaan liittyvää Itämerityötä koordinoidaan säätiön neuvonantajaryhmässä. Ryhmässä ovat edustettuina Suomen ympäristökeskus, Suomen ympäristö- ja ulkoministeriöt, WWF, Pohjoisen ympäristökumppanuuden rahasto (NDEP), Helsingin kaupunki sekä Pohjoismainen Investointipankki (NIB). Ryhmän puheenjohtajana toimii John Nurmisen Säätiön hallituksen jäsen Veli Sundbäck.

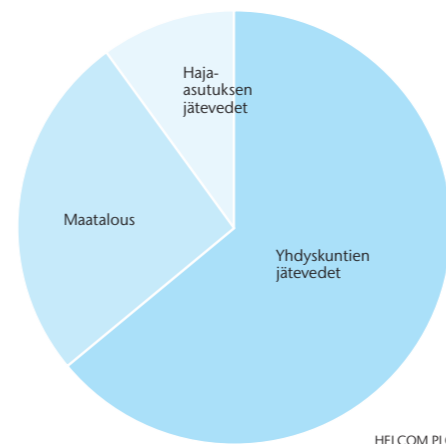

HELCOM PLC-5

HELCOM PLC-5

HELCOM PLC-5

ITÄMEREN FOSFORIKUORMITUS MAITTAIN JA LÄHTEITTÄIN

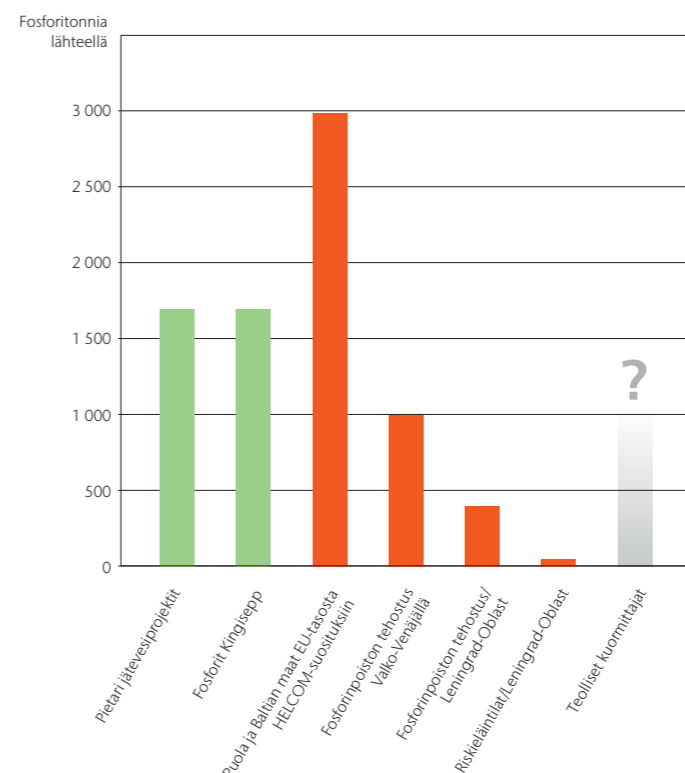
Itämeren vesistöistä ja maalta tuleva vuotuinen fosforikuorma muodostuu pääosin hajakuormituksesta (maatalous, haja-asutus) ja yhdyskuntien sekä teollisuuden jätevesistä. Maista suurimpia kuormittajia ovat väkiluvultaan suurimmat Puola ja Venäjä. Kuviosta puuttuvien Valko-Venäjän ja Ukrainan kuormitus näkyy rantavaltioitten ulkopuolisena kuormana, joka tulee Itämereen jokivalumana pääosin Puolan, Latvian ja Liettuan kautta. Luonnollinen taustakuormitus on ilman ihmisen suoraa vaikutusta vesistöihin päätyvää ravinnekuormitusta.

Lähde: HELCOM PLC-5 ja PLC-5.5

NOPEIN TIE LEIKATA ITÄMEREN FOSFORIKUORMITUSTA VUOTEEN 2021 MENNESSÄ: YHDYSKUNTIEN JÄTEVEDET

Itämereen tulee ylivoimaisesti eniten ravinteita maatalouden hajakuormituksena. Itämeren suojelukomission HELCOMin arvion mukaan nopein apu merelle saadaan kuitenkin edelleen keskittymällä jäljellä oleviin suuriin pistemäisiin kuormituslähteisiin. Erityisesti näin on fosforin, sinilevän avainravinteen ja keskeisen Itämeren rehevöittävän ravinteen osalta. HELCOM:in mukaan Itämeren vuosittaista fosforikuormitusta pitää leikata vielä noin 9 500 tonnia, jotta Itämeren hyvä tila voidaan saavuttaa vuoteen 2021 mennessä. Arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa tästä voidaan saada tehostamalla edelleen kaupunkien jätevesien fosforinpoistoa.

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN LÄHIVUOSIEN PRIORITEETIT REHEVÖITYMISEN ESTÄMISESSÄ

Potentiaali
Toteutuneet

Lähteet: HELCOM, JNS, SYKE

Itämeren tilan kannalta on ratkaisevaa, että Puolan kaikkien kaupunkien, myös keskisuurten ja pienten kaupunkien jätevedet puhdistetaan Itämeren suojelukomission suosituksen mukaisesti eli fosforitasoon, joka on enimmillään 0,5 mg fosforia puhdistamolta lähtevässä jätevesilitrassa. Tällä saataisiin vähennettyä huima 2 500 fosforitonnia Itämeren vuosittaisesta fosforikuormasta.

REHEVÖITYMISHANKKEET

Itämeren vakavin ympäristöongelma on rehevöityminen, jonka oireita ovat esimerkiksi jokakesäiset sinileväkukinnat. Rehevöityminen johtuu meren liian suuresta fosfori- ja typpikuormituksesta. Itämeren rehevöitymisen pysäyttämiseksi ja meren pelastamiseksi tarvitaan siten välittömästi ravinne päästöjen merkittävää pienentämistä.

Hankekohteet ja niiden valintakriteerit

Säätiön rehevöitymishankkeiden yhteistyökohteet valitaan hankkeen toteutettavuuden, mitattavissa olevien ympäristövaikutusten ja kustannustehokkuuden perusteella. Käynnissä olevien projektien lisäksi John Nurmisen Säätiö hakee koko Itämeren

valuma-alueelta aktiivisesti uusia hankekohteita, joissa voitaisiin vähentää Itämereen päätyvää ravinnekuormaa esimerkiksi jätevedenpuhdistusta tehostamalla.

Ensimmäinen Puhdas Itämeri -hanke käynnistettiin vuonna 2005 Pietarissa, ja sen tavoite, yli 1 000 fosforitonnan vuosittainen päästövähennys, saavutettiin vuonna 2011. Kaiken kaikkiaan Pietarin kaupungin fosforikuorma Itämereen on pienentynyt 1 700 tonnilla (70 %:lla) vuodesta 2004, mikä vastaa miltei 30 % vähennystä Suomenlahden fosforikuormassa (HELCOM). Säätiön Pietarin-hanke on ympäristövaikutuksiltaan yksi merkittävimmistä Itämeren alueella toteutetuista vesiensuojeluhankkeista.

ITÄMERI-SANASTOA

Fosfori ja typpi	Kasvien ja levien kasvua sääteleviä ravinteita. Sinilevät pystyvät sitomaan tarvitsemansa typen ilmasta, joten niiden kannalta ratkaisevaa on vedessä olevan fosforin määrä.
Hajakuormitus	Useista pienistä päästölähteistä peräisin oleva kuormitus. Esimerkiksi maatalouden kuormitus ja haja-asutuksen jätevedet.
Happikato	Hapen kuluminen loppuun pohjan läheisestä vesikerroksesta ja pohjasedimentin pinnalta.
HELCOM	Itämeren valtioiden perustama Itämeren suojelukomissio, joka seuraa Itämeren tilaa ja antaa suosituksia tarvittavista toimista meren pelastamiseksi.
Murtovesi	Sekoitus suolaista valtamerivettä ja makeaa vettä.
Rehevöityminen	Levien kasvua säätelevien ravinteiden yliannostuksesta aiheutunut epätasapainotila meriympäristössä. Rehevöitymisen oireita ovat muun muassa veden sameneneminen, rantojen limoittuminen ja sinilevän massaesiintymät.
Sinilevät eli syanobakteerit	Ryhmä vedessä eläviä bakteereita, jotka pystyvät kasvien tavoin tuottamaan tarvitsemansa energian auringonvalosta yhteyttämällä. Sinilevien eli syanobakteerien massaesiintymää kutsutaan sinileväkukinnaksi. Lämpimiä vesiä suosivien sinilevien määrä on yleensä suurimmillaan keskikesällä.
Sisäinen kuormitus	Meren pohjaan sitoutuneiden ravinteiden vapautuminen takaisin pintakerroksissa kasvavien levien käyttöön rehevöitymisen seurauksena.
Suolapulssi	Pohjanmereltä tulevan valtameriveden voimakas virtaus Tanskan salmien läpi Itämereen. Tapahtuu vain otollisissa sääoloissa, kerran noin 10 vuodessa.
Pistekuormitus	Kuormitus, joka on lähtöisin selvästi määriteltävästä yksittäisestä lähteestä. Esimerkiksi teollisuuslaitosten ja kaupunkien jätevedet.
Taustakuormitus	Luonnontilaisesta ympäristöstä tuleva, ihmisen suorasta toiminnasta riippumaton kuormitus.
Valuma-alue	Alue, jolta pinta- ja pohjavedet virtaavat Itämereen. Kaikki ihmisen toiminta valuma-alueella vaikuttaa Itämeren tilaan. Itämeren valuma-alueella asuu noin 90 miljoonaa ihmistä ja se ulottuu 14 valtion alueelle.
Vieraslaji	Kasvi- tai eläinlaji, joka ei ole alkuperäinen Itämeren asukas.

RIIKA NURMINEN

JARI RIVÄNEN

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN REHEVÖITYMISHANKKEIDEN PROJEKTIKOHTTEET KEVÄÄLLÄ 2014

John Nurmisen Säätiön rehevöitymishankkeita on käynnistetty viidessä maassa 19 kohteessa: Venäjän lisäksi Valko-Venäjällä, Latviassa, Virossa ja Puolassa. Rehevöitymishankkeita on tällä hetkellä käynnissä 11 hankekohteessa, ja kahdeksan kohteen osalta hankkeet on saatu päätökseen. Näillä hankkeilla Itämeren vuosittaista fosforikuormaa pienennetään yhteensä lähes 2 070 tonnia. Siten 2 500 tonnin tavoitteesta on saavuttamatta yhä 430 fosforitonnia. Lisäksi säätiöllä on ollut tärkeä rooli Puolan Varsovassa ja Venäjän Kingiseppissä, jossa se on ollut mukana tarjoamassa teknistä asiantuntemusta ja vaikuttamassa siten fosforipäästöjen vähentämiseen.

- ▲ Valmiit hankkeet
- ★ Käynnissä olevat hankkeet
- ▲ Yhteistyöhankkeet
- ★ Koulutus

REHEVÖITYMISHANKKEET

VENÄJÄ

▲ Pietarin Pohjoinen, Keskinen ja Lounainen puhdistamo

Säätiön ja Pietarin vesilaitoksen vuonna 2005 käynnistynyt yhteistyöhanke Pietarin kolmen suurimman jätevedenpuhdistamon fosforinpoiston tehostamiseksi saatiin päätökseen kesällä 2011. Hankkeen valmistuttua vuotuinen fosforikuorma Itämereen pieneni yli 1 000 tonnilla. Vuoden 2013 aikana Pietarin vesilaitoksen kanssa jatkettiin puhdistustulosten seuranta ja uusien yhteishankkeiden suunnittelua.

★ Hatsina

Hatsinan vesilaitoksen kanssa allekirjoitettiin helmikuussa 2010 aiesopimus fosforinpoiston tehostamisesta kaupungin puhdistamolla. Vuonna 2011 säätiö teetti teknisen prosessisuunnitelman ja tarjousasiakirjat tehostetun fosforinpoiston käyttöönotosta Hatsinan puhdistamolla. Säätiön hallitus hyväksyi hankkeen rahoitettavaksi vuonna 2012.

Vuonna 2013 allekirjoitettiin Hatsinan vesilaitoksen kanssa rahoitussopimus hankkeen toteuttamisesta ja aloitettiin hankkeen rekisteröinti Moskovassa.

Tarkoituksena on, että John Nurmisen Säätiö maksaa tehostetun fosforinpoiston laitehankinnat ja vesilaitos puolestaan järjestelmän rakennus- ja asennuskulut. Tavoitteena on saada hanke valmiiksi vuoden 2014 aikana.

★ Viipuri

Viipurin vesilaitoksen kanssa allekirjoitettiin kesäkuussa 2010 aiesopimus fosforinpoiston tehostamisesta sekä toteutussopimus puhdistamon fosforinpoistokokeista. Koetointia toteutettiin säätiön toimittamalla laitteistolla ja Suomen ympäristöministeriön rahoituksella talvella 2010–2011. Kokeiden tulosten pohjalta teetettiin tekninen prosessisuunnitelma sekä tarjousasiakirjat fosforinpoiston tehostamisesta Viipurin puhdistamolla vuonna 2011.

Keväällä 2012 Viipurin vesilaitoksen kanssa allekirjoitettiin investointisopimus. Sopimuksen toteuttaminen on viivästynyt Viipurin vesilaitoksen toistuvien johtajavaihdosten vuoksi sekä puhdistamon pääviemäriputken rikkoontumisen vuoksi. Helmikuussa 2014 Viipurissa juhlustettiin uuden kokoojaviemärin valmistumista. Säätiön hanketta päästiin jatkamaan puhdistamon uuden johdon kanssa. Laitetoimitukset pyritään saamaan käyntiin vuonna 2014.

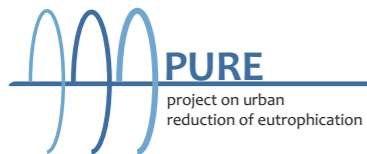
STEFANIKKA

Vasemmalta, Viipurin vesilaitoksen toimitusjohtaja Vladimir Aleksandrov, Hatsinan vesilaitoksen osaston päällikkö Grigori Osmanov, puheenjohtaja Vladimir Mihailovitsh Viipurin aluehallinnosta ja Viipurin alueen varajohtaja Dmitri Samoilenko Suomenlahti 2014 -teemavuoden avajaisissa Helsingissä 21. tammikuuta 2014.

VIIPURI Viipurin kokoojaputken valmistuttua säätiön projekti on voinut jatkua Viipurissa.

HEIKKI RYÖNÄ

PURE-HANKE

PURE-hankkeessa (Project on Urban Reduction of Eutrophication) parannettiin jätevedenpuhdistamoiden fosforinpoistoa Valko-Venäjällä, Puolassa, Latviassa ja Virossa. Hanke toteutettiin EU:n Itämeriohjelman osarahoituksella, ja siinä oli mukana useita Itämeren alueen vesilaitoksia sekä Itämeren kaupunkien liitto UBC. Hankkeessa säätiö toteutti fosforinpoistoon liittyvät tekniset selvitykset sekä ohjasi puhdistamoinvestointien toteutusta. Lisäksi säätiö johti lietteenkäsittelyyn liittyvää hankeosiota. Kaikki PURE-hankkeen investoinnit saatiin päätökseen syyskuussa 2013, jolloin Brestin jätevedenpuhdistamolla otettiin käyttöön Valko-Venäjän ensimmäinen kemiallinen fosforinpoistojärjestelmä. PURE-projektin päätyttyä säätiö jatkaa yhteistyötä Brestin vesilaitoksen kanssa fosforinpoiston ohjauksjärjestelmän parantamiseksi. PURE-hankkeessa saavutettiin yhteensä 300–500 tonnin fosforikuormituksen vuosittainen vähenemä.

★ Udarnikin kanala

Puhdistamohankkeiden lisäksi säätiö aloitti vuonna 2011 selvityksen Leningradin alueen eläintilojen päästöjen vähentämiseen tähtäävän hankkeen käynnistämiseksi. Kohteiksi valittiin neljä riskikanalaa, joista Udarnikin kanalan kanssa jatkettiin neuvotteluja. Vuonna 2012 käynnistetyn yhteisprojektin tavoitteena on kanalan lanta-altaista vesistöihin ja Itämereen tulevien ravinnevalumien vähentäminen.

Selvitys lannankäsittelyn parantamisesta käynnistettiin kesäkuussa 2012. Udarnik rakensi alueelle uudet lannankäsittelyaltaat syksyllä 2012 ja aloitti kahden uuden lanta-altaan suunnittelun. Udarnikin kanalahankkeelle saatiin John Nurmisen Säätiön tuen lisäksi keväällä 2012 Ruotsin ja Suomen valtioiden perustaman Baltic Sea Action Plan Trust Fundin lisärahoitus. Säätiö ja Udarnikin kanalan omistajat selvittivät vuoden 2013 aikana yhdessä vaihtoehtoja, joilla minimoidaan vanhan ja uusien lanta-aldaiden vuotoriskit ympäristöön. Vuoden 2014 aikana tilalle aiotaan toimittaa suodatusjärjestelmä, jonka avulla voidaan käsitellä lanta-aldaiden valumavedet ja siten estää ravinnepestöt ympäröiviin vesistöihin.

▲ Fosforit-lannoitetehtas, Kingisepp

Vuoden 2012 alussa Laukaanjoessa havaittiin noin 1 700 tonnin vuotuinen fosforipäästö, joka oli peräisin EuroChem in omistamalta Fosforitin lannoitetehtaalta. Säätiö tarjosi yhtiölle apua päästön käsittelemiseen ja järjesti yhtiön käyttöön fosforintuotannon vesistö päästöjen hallintaan liittyvän parhaan suomalaisen asiantuntemuksen. John Nurmisen Säätiö ja EuroChem sopivat kesäkuussa 2012, että ne palkkaavat yhdessä riippumattoman eurooppalaisen asiantuntijaorganisaation arvioimaan Fosforitin valumavesien käsittelyjärjestelmän toimivuutta.

KINGISEPP Näytteenottoa Fosforit-lannoitetehtaalla Kingiseppissä. Säätiön, EuroChem in ja Atkinsin yhteistyö jatkuu vielä vuonna 2014.

Asiantuntijaorganisaation tehtävänanto valmisteltiin yhdessä EuroChem in kanssa talvella 2013. Asiantuntijaksi valittiin kesällä 2013 brittiläinen konsulttiyhtiö Atkins, joka aloitti arviointityönsä syksyllä 2013. Ensimmäiset näytteet Laukaanjoesta otettiin lokakuussa 2013, ja tulokset julkaistiin alkuvuodesta 2014. Työ jatkuu vuoden 2014 syksyyn asti.

PUOLA

▲ Szczecin ja Gdansk

PURE-hankkeessa Szczecin ja Gdansk vähensivät Itämereen päätyvää fosforikuormitusta HELCOM in suosittamalle tasolle tehostamalla puhdistamoidensa käyttöä. Szczecin in vesilaitos poistettiin vuonna 2012 HELCOM in ”hot spot” -listalta.

▲ Varsova

Varsovan kaupunki oli vielä viitisen vuotta sitten suuri Itämeren saastuttaja, koska valtaosa sen jätevesistä päästettiin ilman minkäänlaista käsittelyä Veiksel-jokeen. Säätiö oli yhteydessä kaupungin hallintoon vuonna 2007, ja vuonna 2008 allekirjoitettiin aiesopimus liittyen fosforinpoiston tehostamiseen kaupungin jätevedenpuhdistamoilla.

Vuonna 2008 säätiö teetätti teknisen selvityksen, joka otettiin huomioon kaupungin tärkeimmän jätevedenpuhdistamon Czajkan (Töyhtöhyppä) jälle rakennussuunnitelmissa. Czajkan jälle rakennus valmistui vuonna 2012 ja puhdistamon ravinteenoisto on kaikkien HELCOM in suositusten mukainen.

KUVA: TIILIA RTTINEN

Kuten Helsingin Viikinmäessä, Varsovassa hyödynnetään myös jätevesilietteestä saatava energiaa. Varsovan kaupungin infrastruktuurijohtaja Leszek Drogoszin mukaan Varsovan Czajkalla kierrätys toimii: esimerkiksi 30 % Varsovan vuosittain katuvalaistukseen tarvittavasta energiasta saadaan hyödyntämällä mädätyksen jälkeen syntyvää biokaasua. Tämä vastaa vuosittain 140 junavaunullista kivihiiltä.

VARSOVA Czajkan toimintaa valvotaan huolellisesti. Puolan Varsovassa valmistui vuonna 2012 nykyaikainen jätevedenpuhdistamo Czajka eli Töyhtöhyppä. Kaupunki puhdistaa jätevetensä HELCOMin suosituksen mukaan ja on vähentänyt fosforikuormitustaan yli 60 prosenttia. Moderniin vesi-infrastruktuuriin on EU:hun vuonna 2004 liittyneen Puolan pääkaupungissa investoitu viimeisen seitsemän vuoden aikana miljardeja euroja. Czajka on tähän mennessä maksanut noin 800 miljoonaa euroa, josta EU rahoitti kolmasosan. Varsovan alueen investoinnit ovatkin olleet Euroopan viime vuosien merkittävimpiä ympäristöinvestointeja.

VIRO

▲ Kohtla-Järve

Kohtla-Järven puhdistamolla tehostettiin jätevesien puhdistusta ja lietteenkäsittelyä PURE-hankkeen tuella vuosina 2010–2012. Vuonna 2012 Kohtla-Järven vesilaitos poistettiin HELCOMin ”hot spot” -listalta.

LATVIA

▲ Riika

Riian vesilaitoksella investoitiin PURE-hankkeen puitteissa tehostettuun kemialliseen fosforinpoistoon, lietteenpoiston parantamiseen sekä tulevan jätevesimäärän tarkempaan mittaukseen.

PURE-hankkeen toteuttamisen lisäksi säätiöllä oli Riian vesilaitoksen kanssa erillinen, vuonna 2009 allekirjoitettu sopimus fosforinpoiston tehostamisesta. Nämä investoinnit toteutettiin 2012, jolloin säätiö allekirjoitti rahoitussopimuksen Riian vesilaitoksen kanssa. Vuoden 2012 kesällä ostettiin Riikaan avoimen tarjouskilpailun kautta vielä yksi uusi kemialliseen fosforinpoistoon tarkoitettu saostussäiliö, joka toimitettiin paikan päälle loppuvuodesta.

▲ Jurmala

Jurmlassa investoitiin biologisen ravinteidenpoiston tehostamiseen vuosien 2011–2012 aikana (PURE-hanke).

VALKO-VENÄJÄ

▲ Brest

Brestin puhdistamolla tehostettiin fosforinpoistoa rakentamalla laitokselle kemiallinen fosforinpoisto EU-rahoitteisen PURE-hankkeen tuella. Vuonna 2012

PRESTO-HANKE

PRESTO-hankkeessa (Project on Reduction of Eutrophication of the Sea Today) investoidaan tehostettuun ravinteidenpoistoon kolmen valkovenäläisen kaupungin jätevedenpuhdistamoilla: Grodnossa, Vitebskissä ja Molodetšnossa. Vesilaitokset allekirjoittivat kesällä 2013 sopimukset laite-toimituksista. Rakennustyöt ja laitteiden asentaminen puhdistamoille käynnistyivät syksyllä 2013 ja saadaan loppuun vuoden 2014 syyskuuhun mennessä. Alustavien arvioiden mukaan PRESTO-hankkeen investoinneilla pienennetään puhdistamoilta vesistöihin päätyvää fosforikuormaa jopa 500 tonnilla vuodessa.

EU-Itämeriohjelman rahoittamaa PRESTO-hanketta johtaa Itämeren kaupunkien liitto UBC. Säätiö vastaa hankkeessa teknisten selvitysten teettämisestä sekä puhdistamoinvestoinneista.

PRESTO-projektin kokonaisbudjetti on 4,55 miljoonaa euroa, josta jätevedenpuhdistamoille investoidaan 2 miljoonaa euroa. EU:n Itämeriohjelma rahoittaa suurimman osan projektista: se kattaa 75–90 % yhteistyökumppanien projektikustannuksista (riippuen missä maassa yhteistyökumppani toimii). Lisäksi Suomen ympäristöministeriö tukee suomalaisia yhteistyökumppaneita summalla, joka kattaa suurimman osan näiden omista kustannuksista.

BREST

Noin 320 000 asukkaan Brest otti Valko-Venäjän ensimmäisenä jätevedenpuhdistamona käyttöön tehokkaan fosforinpoiston EU-rahoitteisen PURE-hankkeen puitteissa. John Nurmisen Säätiö syventää vuonna 2014 yhteistyötä tämän pioneerin toimineen vesilaitoksen kanssa. Valko-Venäjän ja Puolan rajalla sijaitsevassa kaupungissa joidenkin puhdistamoinvestointien rahoitukseen osallistuu myös Puola, sillä Brestin kaupungin jätevedet valuvat kaupungin vieressä virtaavasta Bug-joesta Veiksel-jokeen, josta 200 kilometrin päässä sijaiseva Varsovan 1,7 miljoonan asukkaan kaupunki ottaa juomavetensä.

KUVA: TUULA RITTONEN

Brestin vesilaitoksen johtaja Mihail Sats ja John Nurmisen Säätiön Elena Kaskelainen ja Marjukka Porvari Brestin jätevedenpuhdistamon laboratoriossa.

Brestin ohi kulkeva Muhavets-joki yhtyy Bug-jokeen, joka virtaa edelleen Veiksel-jokeen. Varsovalaiset ottavat juomavetensä Veikselistä. Puola onkin osallistunut Brestin jätevedenpuhdistamon investointeihin.

Brestin jätevedenpuhdistamossa seurataan jäteveden ravinnepitoisuuksia ja sitä, miten kemikaalin käyttö vaikuttaa niihin.

Brest oli PURE-hankkeen viimeinen kaupunki, jossa projekti saatiin valmiiksi vuonna 2013.

EU:n Itämeriohjelmasta myönnettiin Brestin vesilaitokselle lisäaikaa investointien toteuttamiselle kesäkuun 2013 loppuun, ja vuonna 2013 lisäaikaa jatkettiin syyskuuhun 2013 saakka. Investoinnit Brestissä saatiin valmiiksi syyskuussa 2013, jolloin lopputarkastuksen jälkeen avattiin Valko-Venäjän ensimmäinen kemiallinen fosforinpoisto.

Vuonna 2014 säätiö ja Brestin vesilaitos investoivat lisäksi saostuskemikaalin kulutusta ja tarvetta mittavien analysaattorien ja niiden käyttöön tarvittavien ohjelmistojen hankkimiseen Brestin jätevedenpuhdistamolle sekä kemikaalien varastoinnin parantamiseen.

▲ Grodno, Molodetšno ja Vitebsk

PRESTO-hankkeessa ovat mukana Grodnon, Molodetšnon ja Vitebskin kaupungit, joiden puhdistamoilla investoidaan tehostettuun ravinteidenpoistoon. Vuonna 2012 Pöyry Finland teki tekniset investointisuunnitelmat tehostetun ravinteidenpoiston toteuttamiseksi puhdistamoille. Lisäksi allekirjoitettiin investointisopimukset vesilaitosten kanssa.

Vuonna 2013 vesilaitokset toteuttivat investointien paikallissuunnittelun, joka tarvitaan virallisten investointilupien saamiseksi. Säätiö tuki vesilaitoksia laitetoimituksiin ja rakennustöihin liittyvien tarjouskilpailujen järjestämisessä EU-säännösten mukaisesti sekä sopimusten allekirjoittamisessa toimittajien kanssa. Syksyllä 2013 toimitettiin vesilaitoksille laitteiden ensimmäinen erä, ja laitokset aloittivat rakennustyöt ja laitteiden asennukset. Vuonna 2014 toimitetaan vesilaitoksille laitetoimitusten toinen erä. Samalla laitokset jatkavat rakennustöitä ja asennuksia.

EU on antanut hankkeen investoinneille lisäaikaa syyskuuhun 2014 asti.

★ Baranovitši, Lida, Polotsk ja Slonim

Baranovitšin, Polotskin, Lidan ja Slonimin vesilaitokset osallistuvat PRESTO-hankkeeseen kouluttamalla henkilökuntaansa tehostamaan jätevesien puhdistusta.

PRESTO-hankkeen rahoilla toteutettiin vuonna 2013 myös valkovenäläisen Lidan kaupungin tehostetun fosforinpoiston tekninen suunnittelu. Tarjousasiakirjat valmistuvat 2014. Lidan investoinnit on tarkoitus toteuttaa jatkohankkeella, jonka rahoittaisivat joko EU tai jokin muu puhdistamoinvestointeja Valko-Venäjällä tukeva toimija.

UUDET HANKKEET

Säätiö hakee koko Itämeren valuma-alueelta yhteistyövesilaitoksia, joiden kanssa voidaan tehostaa Itämereen päätyvien ravinteiden poistoa.

Vuonna 2013 säätiö aloitti uuden, ravinteiden poistoon keskittyvän BEST-hankkeen valmistelun. Hankkeessa säätiön kumppaneita ovat Helsingin kaupunki, Pietarin vesilaitos ja Varsovan kaupunki. Hanke sai tammikuussa 2014 EU:n Itämeriohjelman siemenrahoituksen hankevalmisteluun. BEST-hankkeelle haetaan rahoitusta EU:n Itämeriohjelmasta vuonna 2015 heti uuden rahoituskauden avauduttua.

Säätiö käynnisti vuonna 2014 myös ravinnepäästökauppaan sekä poistokalastukseen liittyvien hankkeiden esiselvitykset.

TOULIA RUTKINEN

TOULIA RUTKINEN

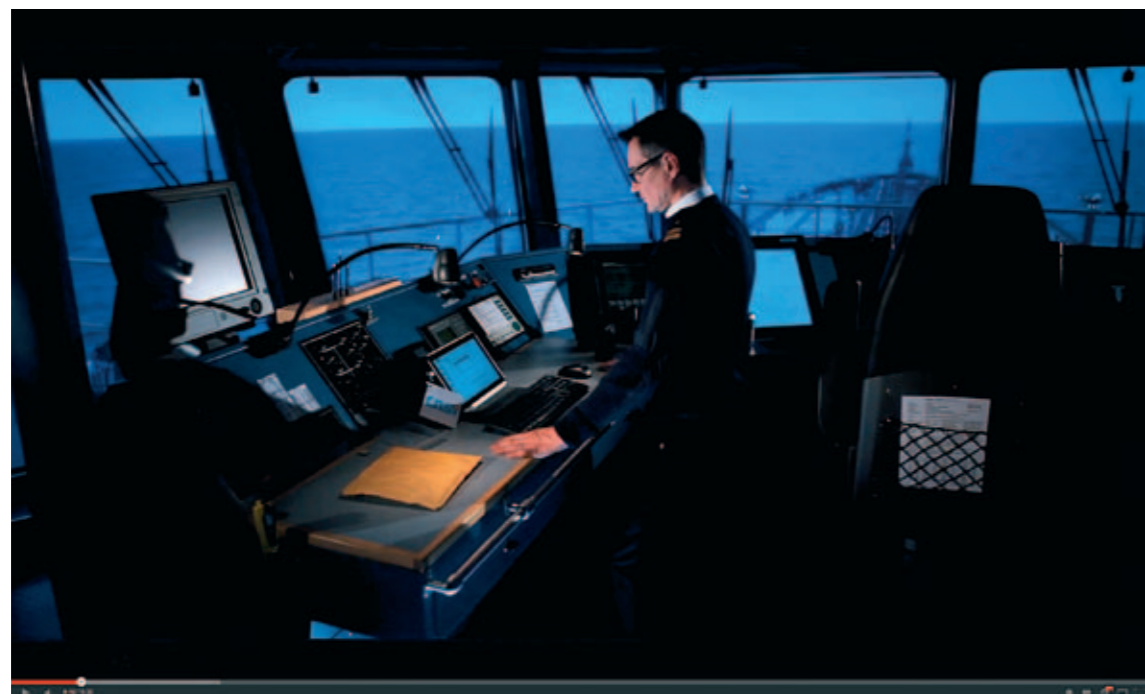
LIDA John Nurmisen Säätiö ja Lidan vesilaitos ovat neuvotelleet investointien tekemisestä Lidan jätevedenpuhdistamolla.

Vasemmalta Lidan vesilaitoksen johtaja Juri Bertzevitsh, laboratoriopäällikkö Inna Voizak, insinööri Elena Mihnovet, Elena Kaskelainen (JNS), Marjukka Porvari (JNS) sekä Lidan kaupungin hallinnosta johtaja Aleksander Auhmenia.

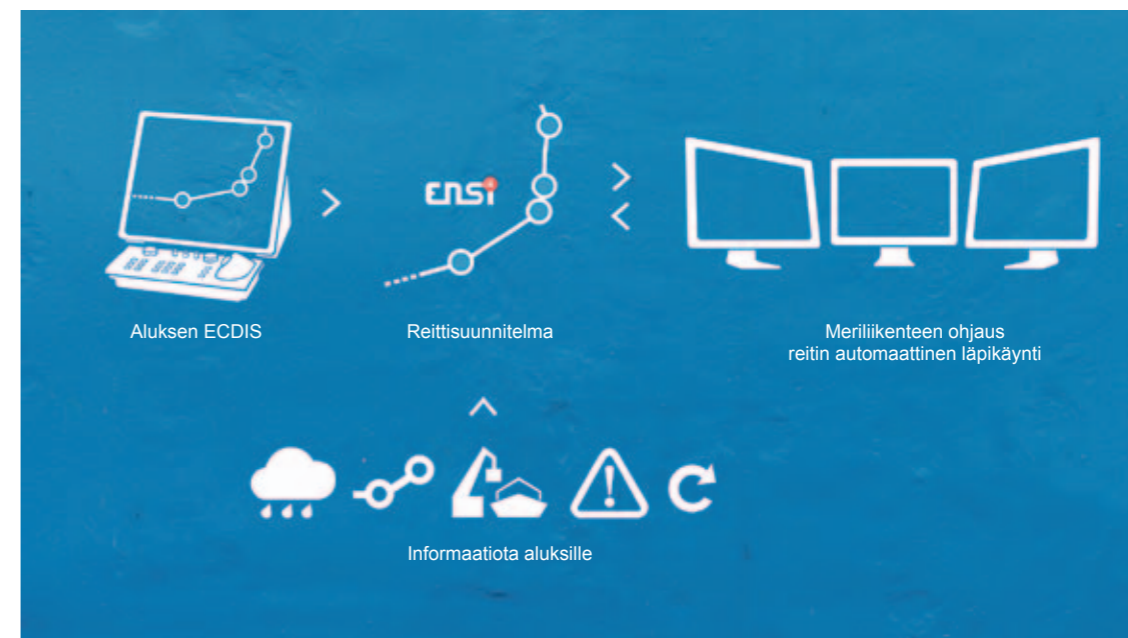
TANKKERITURVA-HANKKEESSA MUKANA

ENSI-palvelun käyttöohjeet löytyvät YouTube-palvelusta hakusanalla "ENSI onboard".

ENSI-palvelua käyttävät alukset lähettävät sähköisen reittisuunnitelmansa järjestelmään, joka tarkastaa reitin ja lähettää tiedon tarkastuksen tuloksista aluksille. Alukset saavat palvelusta myös ajantasaista ja reittikohtaista tietoa säästä, jäädästä, jäänmurtajien suosittelemista reittipisteistä ja merivaroituksista. Meriliikennekeskusten alusliikenneohjaajat näkevät alusten lähettämän reittisuunnitelman osana merialueen reaaliaikaista tilannekuvaa. Liikenteenohjausjärjestelmä valvoo reittisuunnitelman toteutumista ja ilmoittaa alusliikenneohjaajalle, mikäli laiva poikkeaa suunnitellulta reitiltään. Tällä hetkellä meriliikenteen ohjaukselle ei ilmoiteta alusten suunnittelemissa reiteissä, vaan ainoastaan aluksen määränpää.

käyttöönotto Suomenlahdella liikennöivillä tankkereilla. Säätiön on tarkoitus irrottautua hankkeesta siinä vaiheessa, kun on olemassa mekanismi, joka varmistaa ENSI-palvelun käyttöönoton Suomenlahdella liikkuvilla tankkereilla.

ENSI-palvelu on sekä sisältönsä että käyttöalueensa puolesta skaalautuva. Sen toimintoja voidaan lisätä sekä laajentaa ja palvelu voidaan ottaa käyttöön myös muilla merialueilla.

ENSI parantaa meriliikenteen turvallisuutta

Edellytykset ennakoivalle alusliikenteen ohjaukselle paranevat, kun alusten yksityiskohtaiset reittisuunnitelmat ovat meriliikenteen ohjauskeskusten käytössä, ja suunnitellut reitit tulevat vielä kertaalleen tarkastettua. ENSI-palvelun ansiosta tiedonkulku paranee ja väärinkäsitysten mahdollisuudet laivojen ja alusliikenteen ohjaajien välillä vähenevät.

Alusten saama reittikohtainen tieto auttaa niiden turvallista navigointia. Samalla työ komentosillalla helpottuu, kun reittiin sidottu navigointi-informaatio on saatavissa yhden kanavan kautta, eikä aikaa kulu tietojen etsimiseen ja suodattamiseen.

Keväällä 2014 päättyneessä Helsingin yliopiston ja Aalto-yliopiston MIMIC-tutkimushankkeessa tutkittiin erilaisten riskinhallintakeinojen kustannustehokkuutta Suomenlahden öljyonnettomuuksien ennaltaehkäisyssä. Verratut keinot olivat laivojen törmäyksenkestävyyden parantaminen, nykyistä kattavampi luotsinkäyttövelvoite ja ENSI-navigointipalvelun käyttö. Tutkimuksen tulosten mukaan ENSI-palvelu osoittautui mainituista öljyonnettomuuksien riskinhallintakeinoista kustannustehokkaimmaksi. Sen avulla onnettomuudet vähenivät 18–20 prosenttia.

TANKKERITURVA-HANKE

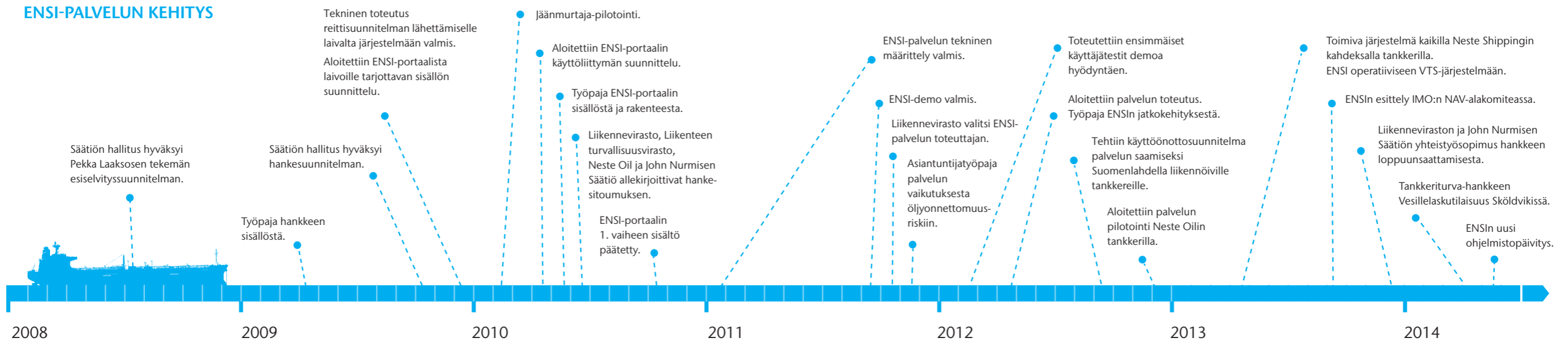
Tausta ja hanke lyhyesti

Tankkeriturva-hankkeen tavoitteena on pienentää merkittävästi öljyonnettomuuden todennäköisyyttä Suomenlahdella ja lisätä meriliikenteen turvallisuutta. Suomenlahti on vilkkaasti liikennöity merialue, jolla kasvavat liikenne ja öljykuljetuksen määrät lisäävät vakavan öljyonnettomuuden riskiä. Muita merenkulun haasteita ovat risteävä liikenne Helsingin ja Tallinnan välillä, karikkoisuus ja jääolosuhteet talvisin. Suurella öljyonnettomuudella eli kymmenien tuhansien tonnin öljypäästöillä olisi pitkäkestoiset ja peruuttamattomasti vahingolliset vaikutukset meren ja merenrantojen eliöihin ja elinkeinoihin.

Vuonna 2009 käynnistetyssä Tankkeriturva-hankkeessa keskitytään öljyonnettomuuksien seurausten jälkihoidon sijasta ennaltaehkäisyyn. Hankkeessa on luotu yhteistyössä hankepartnereiden kanssa ENSI®-navigointipalvelu (Enhanced Navigation Support Information), joka tuo alusten reittisuunnitelmat meriliikenteen ohjauksen tietoon, ja helpottaa alusten tiedonsaantia sähköisessä muodossa.

John Nurmisen Säätiön pääyhteistyökumppani hankkeessa on Liikennevirasto, jonka toteuttama ja ylläpitämä hankkeessa luotu ja nyt käyttöönotettava ENSI-navigointipalvelu on. ENSI siirtyi vuoden 2013 aikana Liikenneviraston vastuulle. Säätiön rooli hankkeessa on yhteistyön koordinointi ja palvelun

ENSI-PALVELUN KEHITYS

ENSI-palvelun käyttöönotto

ENSI on automatisoitu navigointipalvelu, joka parantaa edellytyksiä ennakoivalle alusliikenteen ohjaukselle. Palvelu on yhteydessä meriliikennekeskusten liikenteenohjausjärjestelmään, ja välittää tietoja aluksen sekä meriliikenteen ohjauksen välillä. Alusten käyttöön tuleva ENSI-järjestelmä otettiin joulukuussa 2012 koe-käyttöön ensimmäisellä tankkerilla ja testit laajennettiin alkuvuodesta 2013 kattamaan kaikki kahdeksan Neste Shippingin tankkeria. Meriliikennekeskuksissa ENSI liitettiin operatiiviseen järjestelmään huhtikuussa.

Vuoden 2013 aikana suunniteltiin ENSI-järjestelmän seuraavaa käyttöönoton laajentamista helpottavaa ohjelmistopäivitystä, joka julkaistaan keväällä 2014. Lisäksi ratkottiin järjestelmään liittyviä teknisiä haasteita, jotka vaikuttivat myös käyttöönoton aikatauluun. Säätiön edustajat kertoivat ENSI-palvelusta useissa tilaisuuksissa ja esittelivät sitä varustamoille ja muille avaintoimijoille.

Säätiö ja Liikennevirasto solmivat joulukuussa yhteistyölleen jatkosopimuksen, jossa määriteltiin työnjako hankkeen jatkolle. Samalla päätettiin laajentaa

hanke kattamaan tankkereiden ohella myös muut laivatyyppit. Tällä parannetaan palvelun vaikuttavuutta, kun alusliikenneohjaajat saavat tietoonsa kaikkien alusten reittisuunnitelmat. ENSI-palvelun käyttöönotto jatkuu vuonna 2014.

Muut toimenpiteet ja jatkokehitys

Liikennevirasto hyödyntää vuoden aikana kerättyä käyttäjäpalautetta jatkokehityssuunnitelmassaan. ENSI-palvelu esiteltiin IMO:n NAV-alakomitean kokouksessa syyskuussa yhdessä muiden pohjoismaisten eNavigointi-hankkeiden kanssa. ENSI on näistä tällä hetkellä kaikkein pisimmällä oleva ja konkreettisin eNavigointi-hankkeissa tuotettu järjestelmä, ja sitä on mahdollista hyödyntää muissa hankkeissa.

Liikenneviraston keskustelut palvelun käyttöönotosta Venäjän ja Viron viranomaisten kanssa ovat edenneet hyvin. Molempien maiden meriliikenteen ohjauskeskusten järjestelmätoimittajat on myös otettu mukaan keskusteluun.

Tankkeriturva-hankkeen vesillelaskua ja päätöksen lähestymistä juhlustettiin maaliskuussa 2014 Neste Oilin Kilpilahden jalostamon alueella. Jalostamon auditoriossa aloitettuun tilaisuuteen oli kutsuttu hankkeen esivalmisteluun ja toteutukseen työtään lahjoittaneita yrityksiä sekä muita hankkeen tärkeitä yhteistyökumppaneita.

Malja hyvin edenneelle hankkeelle nostettiin Neste Oilin Viestintä-, markkinointi- ja yhteiskuntasuhdejohtaja Osmo Kammosen isännöimänä Sandvikenin edustustiloissa. Amiraali Juhani Kaskeala on toiminut Tankkeriturva-hankkeen etenemistä tukeneen ohjausryhmän puheenjohtajana. Ohjausryhmässä ovat olleet edustettuina myös Liikennevirasto, Neste Oil, Liikenteen turvallisuusvirasto, Rajavartiolaitos, Merivoimat ja Finn-pilot Pilotage. Kuvassa vasemmalta: Juha Savisaari, Veli-Jukka Pennala, Juha Nurminen, Antero Nykänen, Juhani Kaskeala, Markus Aarnio, Osmo Kammonen.

Säätiön meriasiantuntija Miina Mäki kertoi Itämeren suojelusta Helsingin ympäristökeskuksen Itämeri-kulmassa Tall Ships Races -tapahtumassa.

YMPÄRISTÖKASVATUS JA VAIKUTTAMINEN

SÄÄTIÖN TOIMINNAN PAINOPISTE on konkreettisissa hankkeissa, joita säätiö toteuttaa koko Itämeren valuma-alueella. Tämän lisäksi säätiö pyrkii omalta osaltaan kasvattamaan suuren yleisön tietoisuutta Itämeren suojelutoimien tärkeydestä ja kiireellisyydestä. Säätiö pyrkii myös aktiivisesti nostamaan julkiseen keskusteluun keskeisiä Itämeren suojelun kysymyksiä ja vaikuttamaan teemoihin, jotka ovat tärkeitä Itämeren tilan kannalta. Säätiöstä on oman tuloksellisen työnsä kautta tullut haluttu puhuja ja taustoitusten antaja mm. eri asian-tuntijatahoille, poliittisille päättäjille ja medialle.

Säätiö haki ja sai ensimmäistä kertaa vuonna 2013 Suomen ympäristöministeriöltä ympäristökasvatukseen kohdennetun 10 000 euron yleisavustuksen.

Säätiö osallistuu Suomenlahti 2014 -teemavuotena vuoden päätapahtumiin aktiivisesti ja osana Suomen Ympäristökeskuksen (SYKE) koordinoimaa Itämeri-viestijöiden verkostoa. Yhteistyö Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen kanssa jatkuu mm. Itämerihaasteen puitteissa.

Viestinnän ja vaikuttamisen kanavat

Säätiön edustajat osallistuivat vuonna 2013 valtakunnallisten Itämeri-tapahtumien ja omien sidosryhmitilaisuuksiensa lisäksi pienempiin seminaareihin ja tapahtumiin, luennoivat yliopistoilla ja korkeakouluissa sekä vastaanottivat yhdistysten, kerhojen ja yritysten

The Tall Ships Races Helsinki 2013 -tapahtuman yhteydessä nuorille purjehtijoille järjestettiin ”Nuorten Itämeri” -valokuvauskilpailu. Tavoitteena oli kuvata Itämerä tuoreesta näkökulmasta ja samalla kasvattaa osallistujien ja tapahtuman yleisön tietoisuutta Itämeren tilasta. Juha Nurminen ja Erik Båsk palkitsivat Nuorten Itämeri -kuvauskisan voittajat tapahtuman päälavalla. Voittajat olivat vasemmalta Mette Arola, Mira Rehnman ja Katri Pellinen.

ryhmiä sekä koululais- ja nuorisoryhmiä omissa toimintiloissaan.

John Nurmisen Säätiö kertoo Itämeren voinnista, ajankohtaisista uutisista sekä Puhdas Itämeri -hankkeiden toiminnasta omissa viestintäkanavissaan. John Nurmisen Säätiön 3-4 kertaa vuodessa ilmestyvä painettu uutislehti JNS-uutiset tavoittaa postitse yli 3 500 henkilöä. Neljä kertaa vuodessa ilmestyvän sähköisesti jaeltavan Puhdas Itämeri -uutiskirjeen tilaajarekisterissä oli yli 1 400 nimeä. Puhdas Itämeri -sivustolla oli vuoden 2013 lopussa yli 1 700 tykkääjää.

Puhdas Meri -rahaston rahastoraportti ilmestyy kaksi kertaa vuodessa Puhdas Itämeri -verkkosivulla. Säätiön vuosikertomus ja toiminnankuvaus 2012 voitti PwC:n Avoin raportti -kilpailun suurten yhdistysten ja säätiöiden sarjan.

Vuoden 2013 päätapahtumat

Vuonna 2013 päätapahtumia, joissa John Nurmisen Säätiö oli läsnä tai järjestäjänä kertomassa Itämeren suojelusta, olivat mm. Helsingin Venemessut ja Puhdas Itämeri -konsertti helmikuussa, Raumanmeren Rotary-klubin Puhdas merivesi -tapahtuma maaliskuussa, ja Tall Ships Races Helsinki 2013 -tapahtuma heinäkuussa.

Tall Ships Races -tapahtuman aikana järjestettiin valokuvauskilpailu nuorille ja säätiön edustajat päivystivät Forum Box -galleriassa sekä esiintyivät Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen Itämerikulman tietoisuuksissa. Syksyn tapahtumia olivat mm. Club Itämeri -sidosryhmätillaisuus syyskuussa, Helsingin Silakkamarkkinat lokakuussa sekä Ympäristötoimittajat ry:n vierailu säätiöllä 17.12.2013.

Säätiön edustajat kävivät myös kouluissa ja oppilaitoksissa kertomassa Itämeren suojelun tärkeydestä. Lisäksi eri projektien alla julkaistiin erilaista tietous- ja koulutusmateriaalia sekä suuren yleisön että kohdennettujen ryhmien (esim. jätevesialan toimijat) tarpeisiin.

Esimerkiksi EU-rahoitteisen PRESTO-hankkeen puitteissa järjestettiin vesiensuojelupolitiikkaan keskittynyt seminaari Minskissä. Säätiö osallistui puhujana myös HELCOM:in ministerikokoukseen Kööpenhaminassa lokakuussa ja EU:n Itämeristrategian järjestyksessään neljänteen kokoukseen Lietuan Vilnassa marraskuussa.

VALERI GERGIJEVIN JOHTAMA PUHDAS ITÄMERI -KONSERTTI HELSINGIN MUSIIKKITALOSSA ESITETTIIN TÄYDELLE SALILLE

Tunnelma oli juhlava, kun Pietarin Mariinski-teatterin taiteellinen johtaja, maestro Valeri Gergijev esiintyi ensimmäistä kertaa Helsingin Musiikkitalossa helmi-kuun 26. päivänä. Maestro johti Puhdas Itämeri -konsertissa Helsingin kaupunginorkesteria pro bono -lahjoituksena John Nurmisen Säätiölle.

”Me musikot voimme kantaa kortemme kekoon Itämeren suojelussa. Minä itse käyn noin 30–40 maassa vuosittain, joten en voi tietenkään tehdä tätä koko ajan. Mutta tänä yhtenä päivänä teen parhaani Itämeren hyväksi.”

Hyväntekeväisyyskonsertin musiikiksi oli valittu sekä suomalainen että venäläinen klassikkoteos, Tshaikovskin pianokonsertto nro 1 ja Sibeliuksen sinfonia nr. 1. Maestron toivomuksesta solistina esiintyi puolalainen pianisti Krzysztof Jablonski: ”Suomi, Venäjä ja Puola ovat kaikki avainasemassa Itämeren suojelussa.” Puolan suurlähetystön avulla yhytetty Jablonski esiintyi myös pro bono -lahjoituksena.

Ylen televisioima konsertti tuotti yli 50 000 euroa ja se ohjattiin kokonaisuudessaan säätiön Puhdas Itämeri -hankkeisiin. Lipputuotoista 130 000 euroa vähennettiin mm. Musiikkitalon vuokra ja muut Musiikkitalon kulut, Helsingin kaupunginorkesterin esiintymispalkkio, taiteilijoiden matkakulut sekä konsertin tuotanto-, myynti- ja markkinointikulut, jotka pyrittiin pitämään mahdollisimman alhaisina. Säätiö ei saanut erillistä tukea konsertin kulujen kattamiseksi.

Ennen varsinaista konserttia säätiön hallituksen puheenjohtaja Juha Nurminen ja Valeri Gergijev virittivät yleisöä Itämeri-tunnelmaan: Juha Nurminen kiitti yleisöä ja säätiön yhteistyökumppaneita, jotka lipun ostamalla tukivat säätiön työtä.

MAK EDIN

Konsertin solisti, pianisti Krzysztof Jablonski hurmasi katsomon. Yleisö oli myyty ensimmäisen encoren jälkeen, joka oli Frederick Chopinin c-molli etydin nro 12 opuksesta 10, joka tunnetaan myös "Vallankumositydinä".

”
Myös musiikin ja kulttuurin avulla on mahdollisuus tuoda näkyvyyttä yhteiselle asiallemme, Itämeren suojelulle.”

Juha Nurminen
Puhdas Itämeri-konsertissa.

Konsertin aikana yleisö sai ihailla vedenalaiskuvaaja Jukka Nurmisen ottamia kuvia Itämeren pinnan alta, jotka tämä oli lahjoittanut konserttia varten säätiön käyttöön. Osaa kuvista sai tutkia tarkemmin Musiikkitalon vitriineissä.

Itämeri on jo pitkään ollut lähellä Gergijevin sydäntä. Alun perin hän vihkiytyi Itämeren suojeluun kapellimestari Esa-Pekka Salosen johdattamana. Molemmat kapellimestarit olivat käynnistämässä Tukholman Itämerifestivaali-tapahtumaa vuonna 2003 ja esiintyvät siellä vuosittain. Ajatus yhteistyöstä säätiön ja huippukapellimestarin välillä oli virinnyt jo kolme vuotta ennen konserttia. Tällöin Gergijev ja John Nurminen tapasivat Japanissa ja Gergijev vaikutui säätiön Puhdas Itämeri -hankkeiden saavuttamista konkreettisista tuloksista mm. kotikaupungissaan Pietarissa.

LAHJOITUSKAMPANJASSA HORISONTTI- TAIDETEOSTA TÄYDENTÄMÄLLÄ KERÄTÄÄN VAROJA ITÄMEREN FOSFORIPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISEEN

Helsingin Jätksaarenlaituriin rakentuva *Horisontti*-taide-teos koostuu lahjoittajien nimikoiduista teräslaatoista, välkkeistä. Lahjoittamalla kampanjaan 50 euroa lahjoit-taja saa yhden välkkeen, jonka voi nimikoida itselleen tai antaa lahjaksi. Valmistuessaan 4 225 välkkeestä koos-tuvan Horisontin pituus on Itämeren keskisyvyyttä vas-taava 54 metriä.

Kampanjan tuotto käytetään Itämeren rehevöitymisen vähentämiseen hankkimalla Venäjällä sijaitsevalle Hat-sinan jätevedenpuhdistamolle fosforinsaostuskemikaa-lisäilö tarvittavine annostelu- ja mittauslaitteistoineen.

Kampanja käynnistettiin Tall Ships Races Helsinki 2013 -tapahtuman yhteydessä keväällä 2013 ja se toteutetaan yhteistyössä Itämerihaasteen kanssa. Mukaan on saatu monia yrityksiä, jotka ovat lahjoittaneet työtään teoksen toteutukseen. *Horisontti*-taideteoksen suunnittelutyön on lahjoittanut muotoilija, professori Hannu Kähönen Creadesign Oy:stä.

Hannu Kähönen kertoo suhteestaan Itämereen ja lahjoituksestaan Minä ja Itämeri -kirjoitussarjassa:

”Fosforin vähentäminen jätevesistä on tärkeä tehtävä. Haluan omalla luovalla pa-noksellani olla mukana edistämässä sel-laista Itämeren suojelutyötä, jossa kerä-yksen avulla hankitut varat kohdistetaan selkeästi havaittuun ongelmaan. Jätksaa-reen, meren välittömään läheisyyteen sijoitetulla teoksella, jonka pituus vastaa Itämeren keskisyvyyttä halusin puhtaalla, välkehtivällä laattapinnalla muistuttaa, miten arka merellinen luonto on ja miten tärkeästä asiasta Itämeren suojelussa on kysymys. Toivon *Horisontin* välkehtivän puhtaamman Itämeren symbolina. Jos haluamme jättää jotain kaunista itsestäm-me ja kulttuuristamme lapsillemme, se on puhdas Itämeri. Jokainen meistä voi nyt vaikuttaa osallistumalla John Nurmi-sen Säätiön keräykseen ostamalla oman välkkeen *Horisontista*.”

John Nurmisen Säätiö kiittää Puhdas Itämeri -hankkeiden tukijoita

SUURTUKIJAT:

PÄÄYHTEISTYÖKUMPPANIT:

AVAJUTUKIJAT:

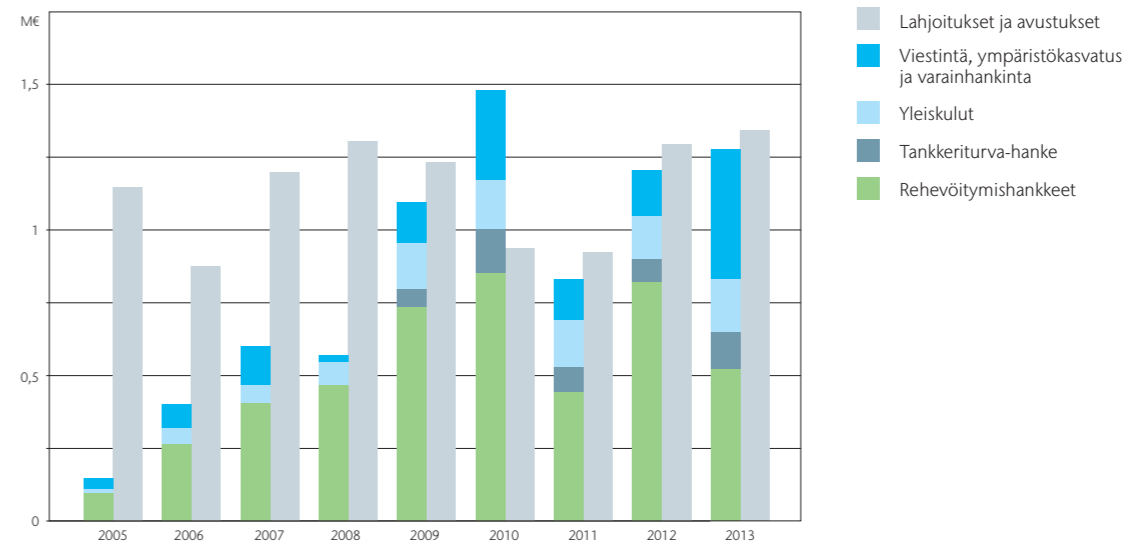
MUUT TUKIJAT:

Aalto-yliopiston ylioppilaskunta, AbyssArt Oy, Adven Oy, Affecto Oy, Akateeminen laulu, Alexandria, Algol, Arkkitehtitoimisto Virkkunen & Co Oy, Balance Team Oy, Colemont Finland Oy, Communicia Oy, EM Group Oy, Fact Law Group, Fiskars Oy, F-Secure Oy, Furuno Finland, Golden Oriol Oy Ab, Hamina Tattoo, Helsingin Juhlaviikot, Kiitosimeon Oy, Kotkamills Oy, Kusinkapital Ab, Lions Club Turku Merileijonat, LJR Accounting Oy Ab, LTQ Partners Oy, Mercamer Oy, Merimieseläkekassa, Necorpoint, Netcontrol Oy, Nitro Group Oy, Nixu Oy, Nordic Mezzanine Oy, Nurminen Logistics, Orion Oy, Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslag, Pa-Hu Oy, Pakkausalan Ympäristörekisteri PYR Oy, Pohjolan voima Oy, RE Accenture Oy, Rejlers Oy, Roschier Brands Asianajotoimisto Oy, RP Logistics Oy, Sail Tech Herrala Oy, Scandic Container, Solgar Nordic, Sonera, Stockmann Oy, Suomen Messut, Suomen Palautuspakkaus Oy, Sweco Industry Oy, Swedish International Development Cooperation agency, Travel Specialist Group, Turun ylioppilaskyläsäätiö, Victor Ek Oy Ab, Wereldhave Finland Oy, Wilhelmshen Ship Service Oy, Zoetis Finland Oy

PUHDAS ITÄMERI JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

PUHDAS ITÄMERI -RAHALAHJOITUKSET SEKÄ KULUT TOIMIALOITTAIN 2005–2013

Säätiö on kerännyt varoja vuosina 2005–2013 yhteensä noin 10,3 MEUR, joista vuonna 2013 noin 1,3 MEUR. Varoja on käytetty n. 7,6 MEUR. Kerätyillä varoilla on käynnistetty fosforinpoistohankkeet 19 kohteessa, joista kahdeksan on saatettu päätökseen. Lisäksi varoilla on käynnistetty Tankkeriturva-hanke.

Luoteis-Venäjällä sijaitsevien Viipurin ja Hatsinan kaupunkien investoinnit siirtyivät vuodesta 2013 vuoteen 2014. Viipurissa investointien toteuttaminen on viivästynyt Viipurin vesilaitoksen toistuvien johtajavaihdosten vuoksi sekä puhdistamon pääviemäriputken rikkoutumisen vuoksi. Näiden kahden hankkeen investointien siirtyminen vuoteen 2014 ja samanaikaisesti

kahden uuden ja kertaluonteisen yksityislahjoittajille suunnatun varainhankintakampanjan toteutus tekivät varainhankinnan osuuden säätiön toiminnan kuluista poikkeuksellisen suuren vuonna 2013. Vuoden 2013 investointien tulokset näkyvät myös vuoden 2014 varainhankinnan tuloksessa *Horisontti*-kampanjan jatkuessa.

PUHDAS ITÄMERI -HANKKEIDEN VARAINHANKINTA JA TUKIJAT

PUHDAS ITÄMERI -HANKKEITA rahoitetaan yksityisin lahjoituksin ja julkisella rahoituksella. Kaikki varat ohjataan säätiön Puhdas meri -rahastoon (Rahaston säännöt s. 78).

Vuonna 2013 Säätiön Puhdas Itämeri -hankkeiden varainhankinnan tuotto oli yhteensä 1 339 429 euroa, mikä on samaa tasoa kuin vuonna 2012 (1 294 387 euroa). Tästä yritysten osuus oli 39 prosenttia, julkisen sektorin 33 prosenttia ja yksityishenkilöiden lahjoitukset 28 prosenttia.

Vuosi 2013 oli säätiön varainhankinnan kannalta poikkeuksellinen. Varainhankinnan uudet toimenpiteet kohdistuivat suurelta osin yksityishenkilöihin. Säätiö järjesti ensimmäistä kertaa Puhdas Itämeri -konsertin Helsingin Musiikkitalossa ja käynnisti yksityislahjoittajille suunnitellun *Horisontti*-kampanjan Tall Ships Races Helsinki 2013 -tapahtuman yhteydessä. Kustannukset olivat säätiön aiempaan varainhankintaan verrattuna korkeat, mutta samalla yksityishenkilöiltä saatujen lahjoitusten osuus kasvoi ja

Horisontti-taideteos luovutettiin Tall Ships Races Helsinki 2013 -tapahtumassa Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajuselle. Kuvassa vasemmalta teoksen suunnittelija Hannu Kähönen, Pietarin vesilaitoksen pääjohtaja Felix Karmazinov, Szczecin kaupungin varapormestari Krzysztof Soska, Varsovan kaupungin infrastruktuurijohtaja Leszek Drogosz, Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, Puolan suurlähettiläs Janusz Niesyto sekä Juha Nurminen John Nurmisen Säätiöstä.

mukaan saatiin uusia lahjoittajia, mikä korvasi yritys-lahjoitusten laskua.

Puhdas Itämeri -konsertin tuotto kulujen jälkeen oli yli 50 000 euroa. Horisontti-kampanjaan osallistuvat saavat nimikoidun laatan Horisontti-taideteokseen Helsingin Jätkäsaarella. Kampanjalla kerättiin vuoden 2013 loppuun mennessä noin 140 000 euroa. Valtaosa Horisontti-kampanjan kustannuksista kohdentui vuodelle 2013, mutta kampanjalla jatketaan varojen keräämistä myös vuonna 2014.

Puhdas Itämeri -hankkeiden varainhankinnan kulut vuonna 2013 olivat poikkeuksellisen korkeat 352 600 euroa (vuonna 2012 95 000 euroa). Kertaluonteinen piikki johtui kahdesta uudesta keräystavasta, joihin kului mm. poikkeuksellisen paljon henkilöstöresursseja. Toisaalta molemmat kampanjat ovat tuoneet Puhdas Itämeri -hankkeille runsaasti myönteistä julkisuutta, lisänneet sidosryhmien ja

kohdeyleisön ympäristötietoisuutta sekä kasvattaneet yksityistukijoiden määrää.

Tukijakategoriat sekä vuoden 2013 yrityslahjoitukset

Säätiön toimintaa tukevat yritykset jakaantuvat neljään kategoriaan: suurtukijat, pääyhteistyökumppanit, avaintukijat ja muut tukijat. Säätiön pitkäaikaisten yritystukijoiden panostus on ollut merkittävää ja tuonut säätiön toimintaan jatkuvuutta. Monet yrityslahjoittajat jatkoivat hankkeiden tukijoina ja vuoden 2013 aikana saatiin myös uusia tukijoita. Tästä huolimatta yrityslahjoitukset laskivat vuoden 2012 tasosta. Myös joululahjoitusten määrä jäi edellisiä vuosia alhaisemmalle tasolle.

Suurtukijoista Fortum ja Sanoma jatkoivat tukeaan Puhdas Itämeri -hankkeille. Poikkeuksellisesti Sanoma Oyj:n tuesta allokoitiin lahjoittajan toiveen

Onnisen ja John Nurmisen Säätiön yhteistyösopimus allekirjoitettiin toukokuussa 2013 Onnisen pääkonttorissa Vantaalla. Kuvassa oikealla ylhäällä: Säätiön rehevöitymishankkeista vastaava johtaja Marjukka Porvari, säätiön asiamies Erik Båsk sekä Onninen Oy:n toimitusjohtaja Timo Mänty. Edessä säätiön hallituksen pj. Juha Nurminen ja Onninen Oy:n hallituksen pj., vuorineuvos Maarit Toivanen-Koivisto.

ONNINEN OY JATKOI 100-VUOTISJUHLAVUOTENAAN TUKEAAN PUHDAS ITÄMERI -HANKKEILLE

Onninen Oy ja John Nurmisen Säätiö solmivat toukokuussa 2013 kaksivuotisen sopimuksen Säätiön Puhdas Itämeri -hankkeiden tukemisesta. Sopimuksen mukaan Onninen lahjoittaa vuosina 2013–2014 yhteensä 100 000 euroa John Nurmisen Säätiön Puhdas Itämeri -hankkeille.

Aikaisemmin vuosille 2011–2012 sovittu 100 000 euron laitetuki kahteen kohteeseen muutettiin nyt allekirjoitetussa sopimuksessa rahalliseksi tueksi, jota voidaan joustavasti hyödyntää missä tahansa säätiön Itämeren valuma-alueella toteutettavassa fosforinpoistohankkeessa.

OTTEITA ONNINEN OY:N VALAISTUKSEN JOHTAJA RALF KLENBERGIN MINÄ JA ITÄMERI -KIRJOITUKSESTA

”Itämeri on ollut minulle pienestä pitäen ja sukujuuriltanikin vuosisatojen takaa merkittävä osa elämää. Molemmat vanhempani polveutuvat Turun saaristosta, josta 50-luvulla muutimme vakituisesti Helsinkiin. Helsingistä veneilimme vuosittain Kemiön saarelle isovanhempieni luo.

...Yli 50 vuotta Itämerta ”kyntäneenä” olen selvästi huomannut sen tilan heikentymisen rakkolevän katoamisena ja rantavesien rehevöitymisena. Tosin si-nilevää esiintyi meressä jo 60-luvullakin, mutta selkeästi pienemmässä mittakaavassa. Veneilyyn liittyy yleensä jossakin määrin myös kalastus, ja kaiholla muistelen niitä menneiden vuosikymmenten kalasaaliita, joita merestä vain ”haettiin”. Nyt saaliit ovat olleet varsin heikkoja ja esim. kampelaa on entistä vaikeampi täysimittaisena saada.

...On upeaa olla töissä yrityksessä, joka kantaa vastuuta Itämeren tilasta ja siteeraan tässä Onnisen hallituksen puheenjohtajaa, vuorineuvos Maarit Toivanen-Koiviston toteamusta: ”Kumppanuus John Nurmisen Säätiön kanssa on meille luonteva tapa kantaa vastuuta Itämeren tilasta. Onnisella on Suomen lisäksi toimipaikkoja monissa muissa Itämeren alueen maissa. Esimerkiksi Baltian maissa, Puolassa ja Venäjällä toimenpiteet fosforinpoiston tehostamiseksi ovat ensiarvoisen tärkeitä Itämeren hyvän tilan saavuttamiseksi. Olemme iloisia, että voimme rahallisen tuen lisäksi tarjota John Nurmisen Säätiön arvokkaalle työlle näkyvyyttä myös omissa kanavissamme ja omille sidosryhmillemme.”

OTTEITA FINNPILOT PILOTAGE OY:N SAARISTOMEREN LUOTSIVANHIMMAN OLLI TAIPALEEN MINÄ JA ITÄMERI -KIRJOITUKSESTA

”Meriurani alussa 90-luvun alkupuolella laivoilla puhuttiin vielä ”isosta roskiksesta”, jolla tarkoitettiin merta. Surutta viskottiin jätteitä yli syrjän. Ihmisten asenne merta kohtaan on onneksi muuttunut. Levätilannekin on muuttunut parempaan päin pahimmista ajoista.

...Ihmisille on monesti yllätys, että rannikollamme on vilkas rahtialusliikenne. Korvaani särähtää aina se, kun pelkästään tankkialuksia pidetään uhkana merelle. Suurimassa osassa tankkilaivoja on nykyään kaksoisrunko ja niitä koskevat tarkat säädökset. Mielestäni paljon suurempi riski ovat isot yksirunkoiset kuivarahtialukset, joissa saattaa olla polttoainetta yhtä paljon kuin pienessä tankkialuksessa on lastia. Matala ”sisäjärvemme” ei kestä öljyvahinkoja. Luotsit ennalta ehkäisevät niitä vuorokauden ympäri, vuoden jokaisena päivänä. On motivoivaa tehdä työtä, jolla on suuri merkitys Itämeren suojelun kannalta.

...On ollut mukava kuulla viime aikoina hyviä uutisia Itämerestä. Pietarin jätevesipäästöjä on saatu kuriin ja suuria fosforipäästöjä on tukittu. Meillä suomalaisilla on taipumusta ”ei me, mutta nuo muut” -ajatteluun. Mielestäni on tärkeää, että oma pesä on oikeasti kunnossa. Siihen liittyy paljon asioita ja valintoja. Isoja asioita, kuten maatalouden

PUHDAS ITÄMERI

riittävän leveät suojavyöhykkeet ja järkevä lannotteiden käyttö. Mutta myös pieniä asioita, kuten vastuulliset veneilijät, jotka tyhjentävät septitankkinsa vastaanottopisteisiin.

Toivon, että Itämeren kannalta pahimmat ajat ovat jo ohitse ja toipuminen on alkanut. Jotta muutos olisi pysyvää, vaaditaan paljon kovaa työtä ja oikeaa asennetta. On hienoa, että John Nurmisen säätiö on ottanut asian omakseen ja tekee tärkeää työtä Itämeren pelastamiseksi.”

mukaisesti 50 000 € yhteiseen markkinointikampanjaan. Pääyhteistyökumppaneina jatkoivat Kuusakoski ja Nordea. Samoin Onnisen kanssa sovittiin kaksivuotisesta yhteistyön jatkosta.

Avaintukijat-kategorian lahjoittajina jatkoivat Castrén & Snellman, Familjen Hartwalls Fond, Greta Maria Lindbloms Stiftelse, Edrington Sweden Insamlingsstiftelse för Natur och Miljö -säätiön kautta sekä NCC. Lisäksi solmittiin vuoden yhteistyösopimus Steam Communicationsin kanssa.

Rahallisten lahjoitusten lisäksi useat yritykset lahjoittivat työpanostaan tai palvelujaan Puhdas Itämeri -hankkeille. Lahjoitetun työn arvoa on vaikea arvioida, mutta sen vaikutus on merkittävä. Esimerkkeinä lahjoitetusta työstä voidaan mainita Tankkeriturva-hankkeeseen tietoturvaosaamistaan lahjoittanut F-secure, ohjelmointiapua tarjonnut Consilium Marine ja Liikennevirasto ENSI-palvelun tilaajana ja ylläpitäjänä.

Monivuotinen mediayhteistyö Sanoma Oyj:n kanssa jatkui vuonna 2013. Valituissa Sanoma Magazine lehdistä oli kesäelokuussa *Horisontti*-kampanjaa tukeva printtimainoskampanja ja Nelonen Media lahjoitti tilaa radio- ja TV-kampanjalle heinäkuussa. Kampanjan luovan konseptin suunnittelusta vastasi mainostoimisto Dynamo. Myös Aku Ankka oli mukana.

Julkinen rahoitus

Julkisia toimijoita ja tukijoita säätiön hankkeissa ovat Euroopan Unioni (Itämeriohjelma 2007–2013), ympäristöministeriö sekä Liikennevirasto.

EU:n osarahoittamissa PURE- ja PRESTO-hankkeissa investoidaan säätiön kohdekaupunkien jätevedenpuhdistamoille. Suomen ympäristöministeriö tukee EU-hankkeiden suomalaisia partnereita näiden omarahoitusosuuden kattamiseksi. Lisäksi säätiö haki ja sai ensimmäistä kertaa Suomen ympäristöministeriöltä ympäristökasvatukseen kohdennetun 10 000 euron yleisavustuksen. Liikennevirasto puolestaan toteuttaa Tankkeriturva-hanketta yhdessä säätiön kanssa ja vastaa muun muassa ENSI-palvelun toteutuksesta ja jatkokehityksestä.

Helsingin juhlaviikot aloitti tänä vuonna yhteistyön John Nurmisen Säätiön kanssa Itämeren suojelutyön tukemiseksi. Festivaalikauden aikana Puhdas Itämeri -hankkeisiin kerättiin yli 3 300 euroa.

Varojen käyttö

Vuoden 2013 loppuun mennessä Puhdas Itämeri -hankkeille on kerätty varoja yhteensä noin 10,3 miljoonaa euroa, josta noin 7,6 miljoonaa euroa on käytetty hankkeiden toteuttamiseen. Sitoumusten määrä, eli nyt käynnissä ja suunnitteilla oleviin hankkeisiin varattu summa, on 1,8 miljoonaa euroa. Sitoumukseen varattu summa riippuu hankkeiden aikatauluista. Hallituksen päätöksen mukaan annettujen sitoumusten ei tule ylittää kerättyjä varoja.

Tällä hetkellä varoja kerätään rehevöitymishankkeiden 2 500 fosforitonin vähennystavoitteesta uupuvan noin 400 fosforitonin vähentämiseen ja uusien hankekohteiden identifointiin, joilla voidaan turvata Itämeren ravinnepäästöjen väheneminen myös tulevaisuudessa. Rahoituksen arvioitu tarve on yli 2 miljoonaa euroa, mutta summa tarkentuu vasta hankekohteiden identifoinnin myötä.

Fortumin viestintäjohtaja Helena Aatinen avasi tilaisuuden "Investoimalla Itämeren suojeluun investoimme nykyisten ja tulevien sukupolvien ympäristöön. Uskomme myös, että John Nurmisen Säätiön Puhdas Itämeri -hankkeiden myötä meillä on tilaisuus aktiiviseen vuoropuheluun Itämeren alueen eri toimijoiden kanssa."

CLUB ITÄMERI 2013: HYVIÄ UUTISIA SUOMENLAHDELTA

Vuonna 2013 jo neljättä kertaa järjestetty Club Itämeri kokoontui Fortumin pääkonttorissa Espoossa syyskuun 10. päivänä. Club Itämeri on John Nurmisen Säätiön vuosittainen tukijoille, yhteistyökumppaneille ja muille sidosryhmille järjestettävä tapahtuma. Tällä kertaa klubia isännöi Fortum, joka on säätiön Puhdas Itämeri -hankkeiden pitkäaikainen tukija.

Enemmän tekoja, vähemmän P:tä (Lat. *Phosphorus*). "Suomenlahden tila on parantunut. Työtä on edelleen jatkettava, mutta samaan aikaan meidän täytyy lisätä vauhtia Itämeren pääaltaalla. Maantieteellisesti Puhdas Itämeri -hankkeiden painopiste on edelleen Venäjällä, Puolassa ja Valko-Venäjällä, jossa säätiö jatkaa ravinteiden poistoa pistemäisistä kuormittajista." Juha Nurminen, hallituksen puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö.

Lea Kauppi.

Tiina Tuurnala ja Juhani Kaskeala.

Heli Antila ja Anne Berner.

Hannu Syrjänen ja Liisa Jauri.

Suomenlahdella merkkejä elpymisestä.

Suomen ympäristökeskuksen SYKE:n pääjohtaja Lea Kauppi vahvisti, että Itämeren tila on paikoitellen parantunut. "Vaikka vuosivaihtelut otetaan huomioon, on havaittavissa positiivista kehitystä – erityisesti Suomenlahden rannikolla. Meidän täytyy olla kärsivällisiä – mutta suunta on oikea."

Suuronnettomuus minuuteista kiinni.

Ylijohdaja Tiina Tuurnala Liikennevirastosta kertoi että tämänhetkisellä talouden taantumalla ei ole ollut vaikutusta öljynkuljetuslukuihin. Pikemminkin määrät kasvavat tasaisesti. Vuonna 2012 tilastoitiin 300 vaaratilannetta, joista 20 oli estettyjä karilleajoja. Tuurnala mainitsi esimerkkinä yhden läheltä piti -tilanteen lokakuussa, jolloin kreikkalainen tankkeri m/t *Lovina* oli hyvin lähellä aiheuttaa öljykatastrofin Suomenlahdella. Onnettomuudelta vältyttiin Suomen meriliikennekeskuksen tarkkaavaisen alusliikenneohjaajan ansiosta. Ohjaaja huomasi, että tankkerin reitti oli epäilyttävä, ja otti yhteyttä venäläiskollegaansa, joka käski tankkeria muuttamaan kurssiaan välittömästi. Jos säätiön käynnistämässä Tankkeriturva-hankkeessa luotu ENSI-palvelu olisi ollut tuolloin käytössä, vaaratilannetta ei olisi syntynyt, sillä järjestelmä olisi varoittanut päällikköä riskialttiista reittisuunnitelmasta ja suositellut syvien vesin kautta kulkevaa reittiä.

Kohti aurinkotaloutta.

Fortumilla on mittavaa ydinvoimaliiketoimintaa, ja samanaikaisesti se kehittää ja markkinoi kestäviä energiaratkaisuja. Fortumin teknologiajohtaja Heli Antila totesi: "Me emme näe tässä ristiriitaa sillä uskomme, että globaalit energijärjestelmät kehittyvät asteittain aurinkoenergian suuntaan. Kaikki resurssit, energia mukaan lukien, on käytettävä mahdollisimman tehokkaasti. Uusiutuvien energialähteiden pitäisi olla ensisijainen tapa tuottaa energiaa. Tämä ei kuitenkaan pienennä inhimillisestä toiminnasta aiheutuvaa hiilijalanjälkeä tarpeeksi nopeasti. Meidän täytyy löytää realistinen ratkaisu tänä päivänä ja miettiä, millä toimenpiteillä voidaan edetä pitkän tähtäimen visiota kohti. Tulevina vuosina ydinvoima on osa tätä ratkaisua ja sen vuoksi on jatkossakin osa portfoliotamme."

Vastuuta ei voi ulkoistaa julkiselle sektorille.

Keskustelu julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudesta jatkui yritysvaluupaneelissa. Paneelin moderaattorina toimi MTV3:n uutispäällikkö Ilkka Ahtiainen, ja panelistit olivat Fortumin teknologiajohtaja Heli Antila, Vallila Interiorin hallituksen puheenjohtaja Anne Berner, Nordean CSR-johtaja Liisa Jauri sekä Hannu Syrjänen John Nurmisen Säätiön hallituksesta. Bernerille hänen luotsaamansa Uusi Lastensairaala 2017 -hanke, jossa yksityinen säätiö hakee rahoitusta täydentääkseen julkista rahoitusta, on henkilökohtaisestikin tärkeä projekti. Berner vertasi Lastensairaala- ja Puhdas Itämeri -hankkeita, joissa molemmissa on taustalla voimakas tahto ja intohimo tehdä jotain konkreettista, josta koko yhteiskunta hyötyy. Yksityinen raha on tervetullutta, jos sillä voidaan nopeuttaa projektien etenemistä.

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN TILINPÄÄTÖS 2013

John Nurmisen Säätiö Y-tunnus 0895353-5 Helsinki

SÄÄTIÖN TOIMINNAN RAHOITUS JA KULUT

SÄÄTIÖN MERIKULTTUURIN TOIMINTALINJAN RAHOITUS JA KULUT

Merikulttuurin toimintalinja rahoitetaan mahdollisilla näyttelyiden pääsylippu- ja sponsorituotoilla, julkaisu- ja sijoitustoiminnan tuotoilla sekä säätiön sijoitustoiminnan tuotoilla. Merikulttuurin toiminnan kulujäämä vuonna 2013 oli yhteensä 85 337 euroa.

Sijoitusvuosi oli erinomainen ja säätiön sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos vuonna 2013 oli 465 833 euroa. Taaleritehtaan hallinnoiman salkun tuloslaskelmaan kirjattu eli realisoitunut tuotto oli 17 %, jolloin realisoitumaton arvomuutos oli noin 222 000 euroa. Säätiö on tilinpäätöksessä 2013 arvostanut sijoitusomaisuuden KPL 5:2a:n mukaan käypään arvoon. Etuna tästä on se että tuloslaskelmassa näkyvät ainoastaan realisoituneet voitot ja tappiot. Sijoitusomaisuuden arvomuutokset esitetään taseessa käyvän arvon rahastossa.

John Nurmisen Säätiö omistaa noin 10 % Huolintatalosta Länsi-Pasilassa, jossa myös säätiön tilat ja kokoelmat sijaitsevat. Ne tilat, jotka eivät ole säätiön käytössä, ovat vuokrattuna. Vuokralaisista John Nurminen Oy irtisanoi sopimuksen päättäväksi syksyllä 2014. Säätiö aloitti uusien vuokralaisten etsinnän. Tilikauden 2013 lopussa säätiön kaikki tilat olivat vuokrattuina. Säätiön vuokraustoiminnan tuotot olivat normaalilla tasolla, noin 7 % eli 67 719 euroa.

PUHDAS ITÄMERI -HANKKEIDEN RAHOITUS JA KULUT

Puhdas Itämeri -hankkeet rahoitetaan lahjoitusvaroin ja julkisella rahoituksella. Lahjoitukset ohjataan Puhdas Meri -rahastoon. Puhdas Meri -rahasto käsitellään säätiön kirjanpidossa erikseen. Varainhankinnan tulos vuonna 2013 oli 1 339 429 euroa, joista yritysilta- ja yksityishenkilöiltä kerättyjen lahjoitusten osuus oli 896 017 euroa ja julkinen rahoitus (saadut avustukset) 443 412 euroa. Sijoitustoiminnasta ei realisoitunut tuottoja tuloslaskelmaan vuonna 2013. Puhdas Meri -rahaston varojen käyvän arvomuutos vuonna 2013 oli 9 114 euroa. Puhdas Meri -rahaston sijoitustoimintaa hoitaa FIM. Puhdas Itämeri -hankkeiden kulut vuonna 2013 olivat 1 273 407 euroa.

Kerätyt varat käytetään säätiön asettamien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Säätiöllä on rehevöitymisen estämiseen liittyviä hankkeita noin 20 kohteessa viidessä maassa. Tavoitteena on vähentää 2 500 fosforitonnia Itämeren vuosittaisesta fosforikuormasta. Tämä on yksi kuudesosa HELCOMin asettamasta tavoitteesta Itämeren fosforikuormituksen pienentämiseksi. Säätiön nykyisillä hankkeilla tästä tavoitteesta saavutetaan noin 2 100 fosforitonnia, joten tavoitteesta puuttuu vielä 400 fosforitonnia. Tankkeriturva-hankkeessa säätiön tavoitteena on saada käyttöön uusi ennakoiva ENSI-palvelu Suomenlahdella liikennevoimille tankkereille.

Luoteis-Venäjällä sijaitsevien Viipurin ja Hatsinan kaupunkien investoinnit siirtyivät vuodesta 2013 vuoteen 2014. Viipurissa investointien toteuttaminen on viivästynyt Viipurin vesilaitoksen toistuvien johtajavaihdosten vuoksi sekä puhdistamon pääviemäriputken rikkoontumisen vuoksi.

Näiden kahden hankkeen investointien siirtyminen vuoteen 2014 ja samanaikaisesti kahden uuden ja kertaluonteisen yksityislahjoittajille suunnatun varainhankintakampanjan toteutus tekivät varainhankinnan osuuden säätiön toiminnan kuluista poikkeuksellisen suuren vuonna 2013. Vuoden 2013 investointien panostukset näkyvät myös vuoden 2014 varainhankinnan tuloksessa *Horisontti*-kampanjan jatkuessa.

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN YLEISKULUT

Säätiön yleiskulut olivat yhteensä 167 794 euroa, jotka koostuivat henkilöstökuluista 85 254 euroa sekä muista kuluista 84 197 euroa. Muut kulut sisältävät hallituksen palkkiot, kokouskulut, taloushallinnon ja tilintarkastuksen (ei Puhdas Itämeri -hankkeiden hanketarkastusta), tietoliikennekulut, postitus-, toimisto- ja puhelinkulut sekä markkinoinnin ja viestintäkulut (ei Puhdas Itämeri -hankkeiden viestintää ja markkinointia).

TULOSLASKELMA

Varsinainen toiminta	2013	2012
MERIKULTTUURI		
Näyttelytoiminta		
<i>Kulut</i>		
Henkilöstökulut	-17 985,99	-16 890,38
Muut kulut	-25 065,09	-22 518,31
Kulut yhteensä	-43 051,08	-39 408,69
Näyttelytoiminta yhteensä	-43 051,08	-39 408,69
Julkaisu- ja sijoitustoiminta		
<i>Tuotot</i>		
Kirjamyynni	141 399,18	123 183,02
Muut	451,71	732,03
Tuotot yhteensä	141 850,89	123 915,05
<i>Kulut</i>		
Henkilöstökulut	-48 308,77	-47 951,77
Muut kulut	-136 393,02	-93 630,69
Varaston muutos	14 098,02	-59 917,22
Kulut yhteensä	-170 603,77	-201 499,68
Julkaisu- ja sijoitustoiminta yhteensä	-28 752,88	-77 584,63
Kokoelmat		
<i>Tuotot</i>		
Tuotot yhteensä	15 903,08	0,00
<i>Kulut</i>		
Henkilöstökulut	-24 094,17	-2 956,89
Muut kulut	-5 342,20	-6 131,28
Kulut yhteensä	-29 436,37	-9 088,17
Kokoelmat yhteensä	-13 533,29	-9 088,17
Merikulttuuri yhteensä	-85 337,25	-126 081,49

	2013	2012
PUHDAS MERI -RAHASTO		
<i>Tuotot</i>		
Saadut lahjoitukset	896 017,61	815 594,68
Saadut avustukset	443 412,01	463 497,46
Sijoitustoiminta	0,00	15 294,84
Tuotot yhteensä	1 339 429,62	1 294 386,98
<i>Kulut</i>		
Henkilöstökulut	-506 878,81	-426 305,31
Poistot	0,00	-30 233,63
Muut kulut	-766 527,94	-747 740,82
Kulut yhteensä	-1 273 406,75	-1 204 279,76
Rahastosirrot	-66 022,87	-90 107,22
Puhdas Meri -rahasto yhteensä	0,00	0,00
YHTEISKULUT		
<i>Tuotot</i>		
Muut tuotot	2 435,00	1 512,63
<i>Kulut</i>		
Henkilöstökulut	-85 253,98	-69 497,22
Poistot	-778,56	-1 038,12
Muut kulut	-84 197,38	-64 617,54
Yhteiskulut yhteensä	-167 794,92	-133 640,25
Varsinaisen toiminnan kulujäämä	-253 132,17	-259 721,74
SIIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Vuokraustoiminta		
Vuokratuotot	165 711,67	157 768,93
Vastikkeet	-97 023,19	-95 795,64
Muut vuokraustoiminnan kulut	-969,04	-108 225,48
Vuokraustoiminta yhteensä	67 719,44	-46 252,19
Muu sijoitus- ja rahoitustoiminta		
<i>Tuotot</i>		
Korkotuotot	2 389,97	2 068,45
Osinkotuotot	89 803,47	110 726,41
Myyntivoitot	479 703,17	179 828,88
Muut sijoitustoiminnan tuotot	42 697,28	18 177,47
Tuotot yhteensä	614 593,89	310 801,21
<i>Kulut</i>		
Muut kulut	-148 760,08	-558 274,98
Kulut yhteensä	-148 760,08	-558 274,98
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	465 833,81	-247 473,77
Tilikauden alijäämä (ylijäämä)	280 421,08	-553 447,70

TASE

Vastaavaa	2013	2012
PYSYVÄT VASTAAVAT		
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>		
Koneet ja kalusto	2 335,64	3 114,20
Muut aineelliset hyödykkeet		
Taideteokset	205 274,03	204 674,03
Kartat, kirjat ja esineet	451 182,57	434 147,38
Muut aineelliset hyödykkeet yhteensä	656 456,60	638 821,41
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	658 792,24	641 935,61
Sijoitukset	7 585 194,29	7 195 169,74
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	8 243 986,53	7 837 105,35
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
<i>Vaihto-omaisuus</i>		
Keskeneräiset kirjat	29 586,58	20 720,94
Kirjat	77 602,49	72 370,11
Saamiset	107 189,07	93 091,05
<i>Lyhytaikaiset</i>		
Myyntisaamiset	79 479,63	95 313,25
Lainasaamiset	95 380,00	0,00
Muut saamiset	28 335,19	14 696,55
Siirtosaamiset	386 161,77	460 620,84
Rahat ja pankkisaamiset	589 356,59	570 630,64
Rahat ja pankkisaamiset	327 110,91	228 048,95
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 023 656,57	891 770,64
Vastaavaa yhteensä	9 267 643,10	8 728 875,99

TASE

Vastattavaa	2013	2012
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	142 168,69	142 168,69
Käyvän arvon rahasto	478 770,74	256 221,39
Puhdas Meri -rahasto	2 666 835,12	2 591 698,70
	3 287 774,55	2 990 088,78
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	5 426 971,20	5 980 418,90
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	280 421,08	-553 447,70
	5 707 392,28	5 426 971,20
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	8 995 166,83	8 417 059,98
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	159 614,29	204 838,34
Muut velat	34 726,85	24 455,88
Siirtovelat	78 135,13	82 521,79
Lyhytaikainen yhteensä	272 476,27	311 816,01
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	272 476,27	311 816,01
Vastattavaa yhteensä	9 267 643,10	8 728 875,99

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET

Käyttöomaisuuden arvostus

Säätiön varsinaisen toiminnan käyttöomaisuudesta ei ole tehty poistoja. Tämä käyttöomaisuus sisältää taideteoksia, karttoja, kirjoja ja esineitä.

Konttorikoneet ja kalusto on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaisina poistoina on käytetty menojäätöpoistoa 25 %.

Hyödykkeiden hankinnat, joiden taloudellinen käyttöaika on alle kolme vuotta ja pienhankinnat, on kirjattu kokonaisuudessaan tilikauden kuluksi.

Sijoitusomaisuuden arvostaminen

Sijoitusomaisuus on arvostettu KPL 5:2a:n mukaan käypään arvoon. Säätiö ei käy aktiivisesti kauppaa rahoitusmarkkinoilla lyhyen aikavälin voiton tavoittelemiseksi. Tämän vuoksi käyvän arvon muutos on kirjattu omaan pääomaan sisältyvään käyvän arvon rahastoon.

Käypään arvoon arvostettu omaisuus sisältää säätiön omistamat rahastosijoitukset ja osakkeet huoneisto-osakkeita lukuunottamatta.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus esitetään hankintamenoa tai sitä alhaisemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä.

Säätiön julkaisemat kirjat on arvostettu hankintamenoarvoon tai sitä alhaisemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset velat ja saamiset on muutettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Kulujen kohdistusperiaatteet

Toiminnoille on kohdistettu niiden erilliskulut sekä lisäksi osuus yhteiskuluista. Yhteiskuluosuutta laskettaessa on noudatettu mahdollisimman tarkkaa aiheuttamisperiaatetta.

Eläkkeiden kirjaaminen

Säätiön henkilökunnan eläketurva on hoidettu ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä. Eläkemaksut ja tilikauteen kohdistuvat kulut perustuvat aktuaarien tekemiin laskelmiin. Eläkemenot kirjataan kuluksi kertymisvuonna.

Lahjoitukset ja keräykset

Saadut lahjoitukset ja testamentit sekä keräystoiminnan tuotot tuloutetaan pääsääntöisesti suoriteperusteen mukaan kun saaminen on säätiön kannalta lopullinen. Tuloutuksessa noudatetaan varovaisuuden periaatetta.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Henkilöstöä koskevat liitetiedot	2013	2012
Henkilökunnan lukumäärä keskimäärin	13	11
Palkat ja palkkiot	525 901,25	429 562,42
Palkkiot	44 307,74	45 737,98
Eläkekulut	95 502,34	74 736,88
Muut henkilösivukulut	16 810,39	13 564,29
	682 521,72	563 601,57
Sijoitus- ja rahoitustoiminta	2013	2012
<i>Tuotot</i>		
Korkotuotot	2 389,97	2 068,45
Osinkotuotot	89 803,47	110 726,41
Myyntivoitot	479 703,17	179 828,88
Muut tuotot	42 697,28	18 177,47
Tuotot yhteensä	614 593,89	310 801,21
<i>Kulut</i>		
Välitys- ja hoitokulut	-24 397,70	-44 616,20
Myyntitappiot	-124 362,38	-513 658,78
Kulut yhteensä	-148 760,08	-558 274,98
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	465 833,81	-247 473,77
Puhdas Itämeri -hankkeet	2013	2012
<i>Tuotot</i>		
Saadut lahjoitukset	896 017,61	815 594,68
Saadut avustukset	443 412,01	463 497,46
Sijoitustoiminta	0,00	15 294,84
Tuotot yhteensä	1 339 429,62	1 294 386,98
<i>Kulut</i>		
Henkilöstökulut	-506 878,81	-426 305,31
Poistot	0,00	-30 233,63
Laitehankinnat	-13 327,88	-98 820,00
Konsulttipalvelut	-211 747,05	-347 192,76
Markkinointikulut	-113 691,19	-50 485,52
Matka- ja kokouskulut	-111 238,87	-97 355,48
Muut kulut	-306 023,82	-164 386,19
Keskeneräisten projektien jaksotus	-10 499,13	10 499,13
Kulut yhteensä	-1 273 406,75	-1 204 279,76
Puhdas Itämeri yhteensä	66 022,87	90 107,22
Rahastosiirot	-66 022,87	-90 107,22
Puhdas Itämeri yhteensä	0,00	0,00

Puhdas Itämeri -hankkeiden kulujen erittely toiminnoittain	2013	2012
Rehevoitymishankkeet	-522 024,39	-785 182,16
Tankkeriturva	-128 260,28	-78 352,62
Yleiskulut	-179 762,67	-150 547,08
Viestintä ja ympäristökasvatus	-90 725,10	-95 129,23
Varainhankinta	-352 634,31	-95 068,67
Kulut yhteensä	-1 273 406,75	-1 204 279,76

Säätiö on toteuttanut vuonna 2013 kaksi aikaisempiin vuosiin nähden poikkeuksellista varainhankintakampanjaa. Näistä varainkeruukonsertin tuotto toteutui kokonaisuudessaan vuonna 2013, mutta Horisontti-taideoksen osalta säätiöllä on tuotto-odotuksia myös tuleville vuosille.

TASEEN LIITETIEDOT

Aineelliset hyödykkeet	2013	2012
Koneet ja kalusto		
Konttorikoneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	3 114,20	3 642,30
Lisäykset	0,00	510,02
Tilikauden poisto	-778,56	-1 038,12
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 335,64	3 114,20
Vedenpuhdistamolaitteistot		
Hankintameno 1.1.	0,00	30 233,63
Tilikauden poisto	0,00	-30 233,63
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00
Koneet ja kalusto yhteensä	2 335,64	3 114,20
Muut aineelliset hyödykkeet	2013	2012
Taideteokset		
Hankintameno 1.1.	204 674,03	204 674,03
Lisäykset	600,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	205 274,03	204 674,03
Kartat		
Hankintameno 1.1.	239 474,88	239 474,88
Lisäykset	16 035,19	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	255 510,07	239 474,88
Kirjat		
Hankintameno 1.1.	22 768,34	22 768,34
Kirjanpitoarvo 31.12.	22 768,34	22 768,34
Esineet		
Hankintameno 1.1.	171 904,16	171 904,16
Lisäykset	1 000,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	172 904,16	171 904,16
Muut aineelliset hyödykkeet yhteensä	656 456,60	638 821,41
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	658 792,24	641 935,61

Sijoitukset	2013	2012
Pörssiosakkeet ja muut rahoitusinstrumentit		
Hankintameno 31.12.	5 875 431,35	5 977 539,34
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 623 785,28	6 233 760,73
Markkina-arvo 31.12.	6 623 785,28	6 233 760,73
Erotus	748 353,93	256 221,39
Muut osakkeet ja osuudet		
Kiinteistö Oy Pasilankatu 2, osakekannasta 11,67 %		
Kirjanpitoarvo 1.1.	961 409,01	961 409,01
Kirjanpitoarvo 31.12.	961 409,01	961 409,01
Oma pääoma	2013	2012
Peruspääoma	142 168,69	142 168,69
Käyvän arvon rahasto 1.1.	256 221,39	-274 670,47
Käyvän arvon rahaston muutos	222 549,35	530 891,86
Käyvän arvon rahasto 31.12.	478 770,74	256 221,39
Muut sidotut rahastot		
Puhdas meri -rahasto		
pääoma 1.1.	2 591 698,70	818 411,51
Siirto Puhdas Meri I rahastosta	0,00	1 683 179,97
saadut lahjoitukset	896 017,61	815 594,68
saadut avustukset	443 412,01	463 497,46
Sijoitusten käyvän arvon muutos	9 113,55	0,00
Realisoituneet sijoitustuotot	0,00	15 294,84
käytetty puhtaan meren hyväksi sääntöjen mukaisesti	-1 273 406,75	-1 204 279,76
pääoma 31.12.	2 666 835,12	2 591 698,70
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)		
Ed. tilikausien voittovarot 1.1.	5 426 971,20	5 980 418,90
Ed. tilikausien voittovarot 31.12.	5 426 971,20	5 980 418,90
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	280 421,08	-553 447,70
Oma pääoma yhteensä	8 995 166,83	8 417 059,98

Säätiöllä on yksi määrätarkoitukseen sidottu rahasto, Puhdas meri -rahasto. Rahaston varat käytetään rahaston sääntöjen mukaisesti.

Puhdas meri -rahaston varat on sijoitettu korkorahastoihin.

LÄHIPIIRI

Säätiön lähipiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, heidän puolisonsa ja alaikäiset lapset sekä intressiyhtiöt.

Kaikki liiketoimet lähipiirin välillä tapahtuvat markkinaehtoisesti käyvin arvoihin ja säätiön etua ajatellen.

Lähipiiritapahtumat	2013	2013
Hankinnat		
Toimitilavuokrat	26 208,44	25 681,94
Muut	28 429,04	18 625,15
	54 637,48	44 307,09
Myynnit		
Toimitilavuokrat	83 928,68	125 732,60
Muut	37 978,14	7 628,09
	121 906,82	133 360,69

Vastuusitoumukset	2013	2012
Taseeseen sisällyttömät leasing- ja vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	21 433,49	13 945,93
Myöhemmin maksettavat	52 909,56	0,00
Yhteensä	74 343,05	13 945,93

John Nurmisen säätiö, 0895353-5

19

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 10. helmikuuta 2014

Juha Nurminen
Hallituksen puheenjohtaja

Jouko Lönnqvist

Per-Edvin Persson

Juhani Kaskeala

Hannu Syrjänen

Veli Sundbäck

Pertti Torstila

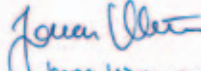

Eeva Ahdekivi

Annamari Arrakoski-Engardt
Säätiön asiamies

Suoritusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 28.3.2014

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Jenna Wirtanen
KHT

Samuli Perälä
KHT

Tilintarkastuskertomus

John Nurmisen Säätiön hallitukselle

Olemme tilintarkastaneet John Nurmisen Säätiön kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2013. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä säätiölain edellyttämistä seikoista. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaisia virheellisyyttä, ja siitä, ovatko hallituksen jäsenet syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus säätiötä kohtaan, taikka rikkinneet säätiölakia tai säätiön sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisällyttyistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on säätiössä merkityksellisiä oikeat ja riittävät tiedot antava tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon säätiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot säätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lakiin perustuvat lausunnot

Säätiön varat on asianmukaisesti sijoitettu ja säätiön toimielimien jäsenille maksettuja palkkioita on pidettävä kohtuullisina. Säätiön tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot säätiön toiminnasta.

Helsingissä 28. päivänä maaliskuuta 2014

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Jenna Wirtanen
KHT

Samuli Perälä
KHT

PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö, PL 1015 (Itämerentori 2), 00101 HELSINKI
Puh. 020 787 7000, faksi 020 787 8000, www.pwc.com/fi
Kotipaikka Helsinki, y-tunnus 0486406-8

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN HALLITUKSEN TARKENNUS SÄÄTIÖN TARKOITUSPYKÄLÄÄN

Tarkennus selventää, miksi meriympäristön suojelu on luonteva osa suomalaisen merenkulun ja merihistorian kulttuuriperinnettä. Ote hallituksen pöytäkirjan liitteestä:

John Nurmisen Säätiön toimintasääntö

John Nurmisen Säätiön toiminta perustuu säätiölakiin, John Nurmisen Säätiön viimeksi hyväksytyihin sääntöihin (Patentti- ja Rekisterihallitus 14.8.2007), hyviin säätiöta-poihin sekä hallituksen 9.12.2008 hyväksymään toiminta-sääntöön ja muihin hallituksen erikseen hyväksymiin sään-töihin ja päätöksiin.

Säätiön kaikki toiminta perustuu säätiön tarkoitukseen (2§): ”Säätiön tarkoituksena on kansainväliseen vaihdantaan ja sen palveluelinkeinoihin liittyvän historian ja suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttäminen ja vaaliminen sekä yleisön mielenkiinnon vireällä pitäminen näihin asioihin”. Tarkoitustaan säätiö toteuttaa monin eri tavoin, muun muassa tukemalla tarkoituksensa mukaista toimintaa taloudellisesti tai esimerkiksi muilla säännöissä (3§) erikseen mainituilla tavoilla.

Hallituksen mielestä säätiön tarkoituksena mainitulla ”kansainvälisellä vaihdannalla ja sen palveluelinkeinoilla” tarkoitetaan tiedonvaihtoa, viestintää, tavaroiden ja kulttuurin vaihtoa sekä näihin liittyviä logistisia palveluita ja muita tukitoimia sekä toimintaympäristöjä. Säätiön erityisenä tarkoituksena on edellä mainittuihin asioihin liittyvän historian ja suomalaisen kulttuuriperinteen vaaliminen, millä tarkoitetaan muun muassa merenkulkua sekä merellisen ympäristön vaalimista siten, että sen käyttö säilyy perinteisellä tavalla vapaana ja käyttökelpoisena kaikille kansalaisille ja muille toimijoille, myös palveluelinkeinon harjoittajille. Säätiö huolehtii erityisesti suomalaisen merellisen ympäristön vaalimisesta.

John Nurmisen Säätiön säännöt ovat luettavissa säätiön verkkosivuilla www.johnnurmisenasaatio.fi
Rahaston säännöt kokonaisuudessaan ovat luettavissa Puhdas Itämeri -hankkeiden verkkosivuilla www.puhdasitameri.fi

OTE PUHDAS MERI 2 -RAHASTON SÄÄNNÖISTÄ

1 § Rahaston nimi

Rahaston nimi on Puhdas meri 2 -rahasto, ruotsiksi Fonden för ett Rent Hav 2, englanniksi Clean Sea Fund 2 ja venäjäksi фонд ”Чистое море” 2.

2 § Rahaston tarkoitus

Rahaston tarkoituksena on toimia puhtaan Itämeren puolesta siten, että Itämeren luonto- ja käyttöarvo paranevat. Päämääränä on vähentää Itämerta ja erityisesti Suomenlahtea rehevöittäviä ravinnepestöjä tai edistää Itämeren muiden ympäristöongelmien ratkaisua sekä lisätä meren tilaan liittyvää ympäristötietoisuutta.

3 § Rahaston tarkoituksen toteuttaminen

Tarkoituksensa mukaisesti rahasto edistää, kehittää, rahoittaa ja toteuttaa hankkeita, joilla tulee olla mitattava vaikutus Itämeren tilan paranemiseen tai meren tilaan liittyvän ympäristötietoisuuden lisäämiseen sekä tukee muiden tahojen vastaavia hankkeita tai osallistuu niihin. Pääpaino on toimilla, jotka nopeimmin ja kustannustehokkaimmin vaikuttavat positiivisesti Itämeren luonto- ja käyttöarvoihin. John Nurmisen Säätiö voi ottaa rahastoon vastaan lahjoituksia ja testamentteja, jotka täyttävät rahaston ehdot.

4 § Päätöksenteko ja seuranta

John Nurmisen Säätiön hallitus määrittelee rahaston hankkeet ja projektit sekä asettaa näille tavoitteet ja aikataulut. John Nurmisen Säätiön hallitus seuraa säännöllisesti hankkeiden ja projektien toteutumista ottaen huomioon näiden sääntöjen mukaisen rahaston tarkoituksen. John Nurmisen Säätiön hallitus tai sen valtuuttama taho päättää tarkemmin rahastoon kohdennettujen varojen käyttämisestä näiden sääntöjen mukaisesti.

YHTEYSTIEDOT

Postiosoite:
John Nurmisen Säätiö
Pasilankatu 2
00240 Helsinki

Sähköposti:
etunimi.sukunimi(at)jnfoundation.fi

Annamari Arrakoski-Engardt
Säätiön asiamies
+358 (0)400 477 878

Tuula Putkinen
Viestintäpäällikkö
+358 (0)400 907 809

MERIKULTTUURI

Maria Grönroos
Julkaisu- ja näyttelyvastaava
+358 (0)50 545 0481

Anne Mäkijärvi
Myynti- ja markkinointipäällikkö
+358 (0)40 553 5835

Anna Herlin
Projektipäällikkö
+358 (0)40 654 0609

PUHDAS ITÄMERI -HANKKEET

Marjukka Porvari
Johtaja, Rehevöitymishankkeet
+358 (0)41 549 1535

Miina Mäki
Projektipäällikkö, meribiologi
+358 (0)50 576 3298

Elena Kaskelainen
Projektipäällikkö, Rehevöitymishankkeet
+358 (0)40 801 7057

Martin Grotenfelt
Projektipäällikkö, Rehevöitymishankkeet
+358 (0)50 2145

Viivi Moll
Projektipäällikkö, EU-hanke PRESTO
+358 (0)40 021 8307

Takana vasemmalta: Viivi Moll, Elena Kaskelainen, Annamari Arrakoski-Engardt, Pekka Laaksonen ja Maria Grönroos. Edessä vasemmalta: Tuula Putkinen, Marjukka Porvari, Maija Salmiovirta, Mikko Klang, Anna Herlin ja Anne Mäkijärvi. Taustalla *Horisontti*-taideteos Jätkäsaarenlaiturissa.

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN VUOSIKERTOMUKSEN EKOLOGINEN JÄLKI

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN vuosikertomuksen toteutuksessa on pyritty ottamaan ympäristöasiat huomioon mahdollisimman laajasti. Eri työvaiheissa on valittu ympäristön kannalta parhaat, käyttötarkoitukseen sopivat materiaalit ja valmistusmenetelmät. Tästä huolimatta julkaisu on jättänyt jälkensä ympäristöön, sen tuotanto on vaatinut energiaa ja raaka-ainetta sekä aiheuttanut jätettä ja päästöjä.

KÄYTTÖTARKOITUS: Vuosikertomus, joka säilytetään pitkään.

LAAJUUS: 80 sivua ja kannot
KOKO: 210 x 278 mm
PAINOSMÄÄRÄ: 1 500 kpl suomi + 500 kpl englantia

PAPERIT: Paperiksi valittiin FSC-sertifioitu ja joutsenmerkkihyväksytty Multiart Silk 150 g/m² (sisus) ja 300 g/m² (kansi). Puukuitu on peräisin vastuullisesti hoidetusta metsästä. Sellun valkaisu ei ole käytetty kloorikaasua. Paperitehdas on ISO14001- ja FSC-sertifioitu. Paperista saa Paper Profile -ympäristövaikutus-dokumentin.

KEMIKAALIT: Paperinvalmistuksessa, painopinnanvalmistuksessa, painossa ja sidonnassa on käytetty vain joutsenmerkkihyväksytyjä kemikaaleja. Vuosikertomus on painettu kasviöljypohjaisilla painoväreillä.

PAINOLAITOS: Vuosikertomus on painettu Edita Prima Oy:ssä Helsingissä. Paino käyttää vihreää sähköä ja sillä on ISO 14001 -sertifikaatti sekä Pohjoismaisen Joutsenmerkin ja paperin alkuperämerkkien (mm. FSC) käyttöoikeus. Paino kompensoi aiheuttamansa hiilidioksidipäästöt rahoittamalla YK:n valvomia uusiutuvien energiamuotojen hankkeita kehitysmaissa.

VUOSIKERTOMUKSEN KÄYTTÖ on helppoa ja ympäristöä vähän kuormittavaa. Lukemiseen ei tarvita lisälaitteita eikä energiaa. Vuosikertomuksen voi selata moneen kertaan ja sen kuljettaminen paikasta toiseen on vaivatonta.

YHDEN VUOSIKERTOMUKSEN TEKEMISEEN KÄYTETTIIN:

PUUTA: 0,9 dm³
VETTÄ: 2,0 litraa
ENERGIAA: 1,3 kWh

YHDEN VUOSIKERTOMUKSEN TEKEMINEN AIHEUTTI:

JÄTETTÄ: 910 g, josta kierrätettävää jätettä 890 g (850 g paperia, 35 g alumiinia ja 5 g pahvia), poltettavaa jätettä 11 g, vaarallista jätettä 4 g ja kaatopaikkajätettä 4 g (paperinvalmistuksesta).
PÄÄSTÖJÄ VETEEN: 8 g (paperinvalmistuksesta).

VUOSIKERTOMUKSEN HIILIJALANJÄLKI:

CO₂-päästöjä ilmaan 1 100 g, josta painamisen osuus noin 230 g ja paperinvalmistuksen kuljetuksineen noin 860 g. Loppuosa päästöistä koskee kuljetusta asiakkaalle. Päästömäärät ovat noin-arvioita. Vuosikertomuksen hiilijalanjälki vastaa noin kuuden kilometrin ajoa autolla.

Tämän vuosikertomuksen, kuten minkä tahansa julkaisun, ekologiseen jalanjälkeen vaikuttaa merkittävästi se, mitä sille tapahtuu käytön jälkeen. Hyvä lukija, kun et enää tarvitse tätä lehteä, toimitathan sen paperinkeräykseen. Puukuitu voidaan kierrättää keskimäärin kuusi kertaa.

Ekologisen jäljen kartoitti Nordic Morningin ympäristöohjelmasta vastaava Mika Ruuskanen.

LISÄTIETOJA: mika.ruuskanen@nordicmorning.fi

Horisontin suunnittelutyön on lahjoittanut muotoilija, professori Hannu Kähönen. Lisäksi yritykset ovat lahjoittaneet työtä tai materiaaleja teokseen. Valmistuessaan teoksen pituus on 54 metriä, sama kuin haavoittuvan Itämeren keskisyvyys.

Ikuista nimesi Itämeren suojelun historiaan

Lahjoita 50 euroa:
www.puhdasitameri.fi

Osallistu tai anna lahjaksi

Lahjoittajien nimet kaiverretaan teräslaattoihin eli välkkeisiin, joista rakentuu *Horisontti*-taideteos Helsingin Jätkäsaareen. Nimikoituja välkkeitä voi myös antaa lahjaksi ja tulostaa lahjan saajalle lahjakortin.

John Nurmisen Säätiön ja Itämerihaasteen yhteiskampanjan nettotuotto käytetään hankkeisiin, joilla vähennetään Itämerta rehevöittävän fosforin määrää.

PUHDAS ITÄMERI JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

www.johnnurmisenensaatio.fi
www.puhdasitameri.fi

Nordic Morning -konserniin kuuluva Edita Prima on tukenut
 John Nurmisen Säätiön toimintaa painamalla tämän vuosikertomuksen.